

Kolizní aspekty souběhů nekalosoutěžní a duševně vlastnické ochrany*

Conflict-of-Laws Aspects of Overlaps of Unfair Competition and Intellectual Property Protection

Zuzana Vlachová**

Abstrakt

Článek se zabývá kolizními aspekty případů, v nichž dochází zároveň k nekalosoutěžnímu jednání a k porušení práv duševního vlastnictví, tedy k možnosti souběžné aplikace nekalosoutěžní a duševně vlastnické ochrany. Pozornost je věnována nejprve etapě kvalifikace takových případů, dále jsou analyzovány především články 6 a 8 nařízení Řím II a rozsah a způsob jejich aplikace v dotčených případech. Zohledněna je v této souvislosti rovněž relevantní úprava pravidla země původu obsažená ve směrnici 2000/31/ES o elektronickém obchodu. Problematika je ilustrována na příkladu možné odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti za zásah do práv duševního vlastnictví či za nekalosoutěžní jednání a s tím související judikatuře Nejvyššího soudu.

Klíčová slova

Nekalá soutěž; porušení práv duševního vlastnictví; kvalifikace; právo rozhodné; mimosmluvní závazek; poskytovatel služeb informační společnosti; nařízení Řím II.

Abstract

This article aims to analyse conflict-of-laws aspects in cases of concurrence of unfair competition practices and infringements of intellectual property rights and therefore the potential application of both unfair competition protection and intellectual property protection. Firstly, the article will focus on the stage of qualification of such cases and will subsequently provide an analysis of mainly the Articles 6 and 8 of the Rome II Regulation and their scope of application in these cases. Relevant regulation established by the E-Commerce Directive on the rule of country of origin will also be taken into account. The arising issues are illustrated on an example of possible liability of ISPs for infringement of intellectual property rights or for unfair competition, and on related case law of the Supreme Court of the Czech Republic.

Keywords

Unfair Competition; Infringement of Intellectual Property Rights; Qualification; Applicable Law; Noncontractual Obligations; Information Society Service Provider; Rome II Regulation.

* Tento příspěvek vznikl v rámci specifického výzkumu na vysoké škole MUNI/A/1555/2021 – Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti za škodu způsobenou zásahem do autorského práva.

** Mgr. Zuzana Vlachová, doktorandka, Katedra občanského práva, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Brno / Ph.D. student, Department of Civil Law, Faculty of Law, Masaryk University, Brno, Czech Republic / E-mail: 446098@law.muni.cz / Scopus ID: 57994598000

Úvod

Ačkoli byla kolize mezi vlastnostmi nehmotných statků (zejména jejich všudypřítomnosti) a přetrvávající teritorialitou duševně vlastnické ochrany patrná též v offline prostředí,¹ projevuje se v online světě mnohem citelněji.² Způsobeno je to jednak povahou internetu, podíl na tom však mají zajisté rovněž další přidružené faktory, jako je anonymita na internetu, složitost lokalizace uživatelů porušujících předmětná absolutní práva či mnohost těchto subjektů. U neregistrovaných práv duševního vlastnictví k tomu přispívá též neformálnost vzniku duševně vlastnické ochrany. V důsledku uvedeného se objevují specifické problémy z hlediska vymáhání práv duševního vlastnictví. Obdobná východiska pak budou platit i pro vymáhání práv z nekalé soutěže.³ Mohou nastat též situace, kdy bude jediný skutkový stav představovat zároveň porušení práv duševního vlastnictví i nekalosoutěžní delikt.

Je patrné, že v popsáných situacích se bude často vyskytovat mezinárodní prvek. Vzniká tak potřeba zabývat se též otázkami mezinárodního práva soukromého, jež se objevují v důsledku četnosti a snadného vzniku přeshraničního prvku v online styku. Jednou z nich je otázka, podle jakého práva rozhodného či práv rozhodných se bude věc posuzovat. Předkládaný text se tak bude zabývat problematikou určení rozhodného práva při uplatňování nároků z porušení práv duševního vlastnictví a z nekalé soutěže a zejména případům jejich souběhů. Zaměří se primárně na otázku kvalifikace v těchto případech a na analýzu dotčených kolizních norem.

Specifické a významné je přitom, v rámci nastíněné problematiky, postavení poskytovatelů služeb informační společnosti (v tomto kontextu půjde především o tzv. poskytovatele služeb typu *hosting*).⁴ K naprosté většině jednání koncových uživatelů v online prostředí totiž dochází zprostředkovaně, prostřednictvím služeb provozovaných těmito subjekty (sociální síť, datová úložiště). Zároveň mají poskytovatelé služeb na dění v tomto prostoru značný vliv.⁵ Je například otázkou, jaká je role poskytovatele služeb a za jakých podmínek může nést odpovědnost za porušení práv učiněné prostřednictvím jeho služby, i s ohledem na to, že protiprávního jednání jako takového se zásadně dopustí třetí osoba (koncový uživatel). V rámci zkoumání otázek určení rozhodného práva je tudíž třeba věnovat se též analýze dílčích problémů souvisejících s otázkou postavení poskytovatelů služeb informační společnosti.

¹ KNAP, K., KUNZ, O. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981, s. 304.

² KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P. *Mezinárodní právo soukromé a právo duševního vlastnictví – kolizní otázky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 137. ISBN 978-80-210-9476-5.

³ Byť existují mezi oběma oblastmi rozdíly, na což bude poukázáno dále v textu. Např. na rozdíl od práv duševního vlastnictví zakládá nekalosoutěžní ochrana oprávněnému subjektu pouze relativní práva.

⁴ K vymezení jednotlivých typů poskytovatelů služeb viz např. MAISNER, M. Úvodem k § 3–6. In: MAISNER, M. *Zákon o některých službách informační společnosti*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 37. ISBN 978-80-7400-4490. Viz též zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

⁵ POLČÁK, R. Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti. *Právní rozhledy*. 2009, č. 23, s. 837. ISSN 1210-6410. Viz též např. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 22. 6. 2021, *Frank Peterson proti Google LLC a dalším a Elsevier Inc. proti Cyando AG*, spojené věci C-682/18 a C-683/18, ECLI:EU:C:2021:503, bod 77.

Zvláštní pozornost bude v textu věnována problematice postavení poskytovatelů služeb informační společnosti rovněž s ohledem na recentní judikaturu českého Nejvyššího soudu, na níž lze zároveň ilustrovat kolizní rovinu právní regulace v textu nastíněných problémů, a především postavení těchto subjektů.

1 Přítomnost mezinárodního prvku

Jak již bylo uvedeno, v případech týkajících se poskytovatelů služeb informační společnosti bude z povahy věci často přítomen mezinárodní prvek (služby jsou poskytovány online, v prostředí internetu, službu tak využívá velké množství osob, a to ve většině případů bez ohledu na místo a čas, pro prostředí internetu je charakteristická též jeho anonymita atd.).

Přítomnost mezinárodního prvku je přitom nezbytnou podmínkou pro aplikaci norem mezinárodního práva soukromého.⁶ Musí se však (dle české doktríny) jednat o dostatečně právně významný, resp. nezanedbatelný, mezinárodní prvek.⁷ Mezinárodní prvek může spočívat zejména v subjektech právního vztahu (typicky bydliště či sídla nacházející se v různých státech), dále pak v určité právní skutečnosti (v tomto případě rozhodné pro vznik mimosmluvního závazku), v předmětu právního vztahu či v jeho napojení na jiný právní vztah již obsahující mezinárodní prvek.⁸

Typickým příkladem situace s mezinárodním prvkem tedy je, budou-li mít strany sporu, resp. právního vztahu, bydliště či sídlo v různých státech. V oblasti mimosmluvních závazkových vztahů dále pak půjde ve zkoumaném kontextu například o případy, kdy bude za protiprávní jednání, jež mělo účinky na území České republiky (na zdejší vnitrostátní trh), postihován zahraniční subjekt. Může jím být např. poskytovatel služeb informační společnosti se sídlem v zahraničí. Odpovědný přitom může být jak za své jednání, tak potenciálně (sekundárně) za jednání třetí osoby, typicky koncového uživatele služby. Ten sám může být usazen v odlišném státě. Obdobně mohou být jednáním poskytovatele služeb, resp. jednáním třetí osoby, porušena práva nositelů práv s bydlištěm v jiném státě a podobně.

S ohledem na prostředí internetu je proto takovým případem s relevantním mezinárodním prvkem například situace, v níž bude webová stránka provozovaná dotčeným poskytovatelem služeb (byť se sídlem v České republice) dostupná v různých státech (členských či nečlenských). Ještě patrnější bude mezinárodní prvek v případě, kdy budou webové stránky provozovány s tamní či mezinárodní doménou (např. .sk, .eu či .com). V takových situacích totiž může dojít k porušení práv k duševnímu vlastnictví ve vícero státech zároveň. Obdobně může ve větším počtu států dojít taktéž k nekalosoutěžnímu jednání.

⁶ KROPHOLLER, J. *Internationales Privatrecht: einschließlich der Grundbegriffe des Internationalen Zivilverfahrensrechts*. 6. nově přeprac. vyd. Tübingen: Mohr Siebeck, 2006, s. 2. ISBN 3-16-148923-3.

⁷ ROZEHNALOVÁ, N., VALDHANS, J., DRLIČKOVÁ, K., KYSELOVSKÁ, T. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 22. ISBN 978-80-7552-699-1. K pojmu a jeho rozčlenění viz ibid., s. 22 a násl.

⁸ VALDHANS, J. Článek 1. In: ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Nariženi Řím I a Nariženi Řím II. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 320. ISBN 978-80-7598-971-0.

2 Význam kvalifikace a relevantní ustanovení nařízení Řím II

Text se bude dále věnovat otázce kvalifikace v případech specifikovaných výše, výkladu dotčených kolizních norem nařízení Řím II⁹ a tam obsažených návazání. V návaznosti na z toho plynoucí poznatky se pak zaměří na otázku jejich případné souběžné aplikace. Nastíněna budou též specifika spojená s otázkou možné odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti.

V rámci jednotlivých kroků při kolizním řešení soukromoprávních případů obsahujících mezinárodní prvek zaujímá kvalifikace zásadní úlohu.¹⁰ Závěr, ke kterému se dospěje, je určující pro celkový výsledek, neboť jednotlivé kolizní normy, pod něž lze kvalifikovaný případ potenciálně podřadit, mohou obsahovat různé hraniční určovatele a v důsledku tak vést k různým právům rozhodným.

Rozlišovat lze přitom mezi tzv. kvalifikací v širším a v užším slova smyslu. Kvalifikace *largo sensu*¹¹ pak představuje nezbytný metodologický krok jak při analýze kolizních norem, tak u samotného řešení jednotlivých případů obsahujících mezinárodní prvek.¹² Výchozím bodem je vždy určení kvalifikačního statutu.¹³ Ačkoli základní metodou je kvalifikace dle *legis fori*,¹⁴ pojmy obsažené v unijních právních předpisech je třeba zásadně interpretovat autonomně,¹⁵ tedy dbát jednotného unijního výkladu, jenž stojí vedle samotného textu daného právního předpisu (konkrétního pravidla) na dalších unijních pramenech zabývajících se danou problematikou a jejich výkladu a dále na obecných zásadách společných všem členským státům Evropské unie, s přihlédnutím ke kontextu a cílům dané právní úpravy, nezávisle na konkrétních úpravách v rámci vnitrostátních právních řádů jednotlivých členských států.¹⁶

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. 7. 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (dále „nařízení Řím II“).

¹⁰ TOCHTERMANN, L. *Sukzessionschutz im Recht des Geistigen Eigentums: eine Untersuchung unter besonderer Berücksichtigung international-privatrechtlicher Zusammenhänge*. 1. vyd. Tübingen: Mohr Siebeck, 2018, s. 16–17. ISBN 978-3-16-154875-8. DOI: <https://doi.org/10.1628/978-3-16-156160-3>

¹¹ Zahnující vedle kvalifikace v užším slova smyslu též interpretaci a subsumpci. ROZEHNALOVÁ, VALDHANS, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, 2017, op. cit., s. 87. TOCHTERMANN, op. cit., s. 19.

¹² GÖSSL, S. L. *Internetspezifisches Kollisionsrecht?: anwendbares Recht bei der Veräußerung virtueller Gegenstände*. 1. vyd. Baden-Baden: Nomos, 2014, s. 44. ISBN 978-3-8487-1573-2.

¹³ Tedy právního řádu, podle něhož se učiní kvalifikace. KROPHOLLER, op. cit., s. 121. ROZEHNALOVÁ, N. § 20. In: PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, N., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém – Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 144–145. ISBN 978-80-7478-368-5.

¹⁴ Že se jedná o primárně aplikovanou metodu, plyne z výslovného znění § 20 odst. 1 českého ZMPs (zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém); obdobně též KROPHOLLER, op. cit., s. 121. Jako součást *legis fori* je třeba chápat též právo Evropské unie (či mezinárodní smlouvy).

¹⁵ GÖSSL, op. cit., s. 49. KROPHOLLER, op. cit., s. 79–80.

¹⁶ Srov. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 14. 10. 1976, *LTU Transportunternehmen GmbH & Co. KG proti Eurocontrol*, věc 29/76, ECLI:EU:C:1976:137, s. 1552. ZOLL, F. The Draft Common Frame of Reference as an Instrument of the Autonomous Qualification in the Context of the Rome I Regulation. In: FERRARI, F., LEIBL, S. (eds.). *Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe*. 1. vyd. Munich: Sellier, 2009, s. 19–20. ISBN 978-38-6653-115-4. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783866538573>

Z pohledu soudiště v České republice, resp. obecně z pohledu soudiště nacházejícího se v členském státě Evropské unie (vyjma Dánska), se kolizní normy¹⁷ použitelné pro určení rozhodného práva pro mimosmluvní závazkové vztahy, včetně sporů z porušení práv duševního vlastnictví či z nekalé soutěže, a na většinu otázek s nimi spojených, nachází zásadně v nařízení Řím II.¹⁸

Ačkoli jsou (též historicky) oblasti práva duševního vlastnictví a nekalé soutěže blíže spjaty (k tomu viz dále), nařízení Řím II pro oblast mimosmluvních závazkových vztahů mezi případy porušení práv k duševnímu vlastnictví (článek 8 nařízení Řím II) a případy nekalosoutěžní ochrany (článek 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II) důsledně rozlišuje,¹⁹ zakotvujíc pro oba případy též odlišné hraniční určovatele.

Vzhledem k širokému vymezení rozsahu působnosti nařízení Řím II (deliktního statutu) a k aplikační přednosti právních norem unijního původu²⁰ zbývá v této oblasti jen minimální prostor pro aplikaci národních právních předpisů, z pohledu soudiště v České republice tedy českého ZMPS²¹.

Kromě předpokladu existence mimosmluvního závazkového vztahu v občanských a obchodních věcech vyžaduje článek 1 odst. 1 nařízení Řím II jako další pozitivní podmínku vazbu dotčených závazků na právo vícera různých států. Nařízení by se mělo vztahovat pouze na takové případy, které mají jednu či více přeshraničních souvislostí.²²

Na tomto místě je dále nezbytné zmínit též článek 15 nařízení Řím II, jenž vymezuje (demonstrativně) rozsah působnosti rozhodného práva určeného prostřednictvím kolizních norem obsažených v nařízení Řím II.²³ Z jeho formulace je patrná snaha o co nejširší uplatnění deliktního statutu. Cílem takto širokého vymezení je pokrytí, pokud možno, veškeré otázky týkající se mimosmluvních závazkových vztahů spadajících do působnosti nařízení Řím II tímž právem rozhodným. V důsledku toho se bude jen minimum otázek posuzovat odděleně (zejména jakožto předběžné otázky), s nutností určovat pro ně rozhodné právo zvlášť pomocí odlišné kolizní normy.²⁴

¹⁷ Právní normy s přímou metodou úpravy, které by jinak měly aplikační přednost, v této oblasti absentují.

¹⁸ Budou-li splněny podmínky pro jeho aplikaci (osobní, věcná, místní a časová působnost) – k aplikačnímu testu nařízení Řím II viz např. ROZEHNALOVÁ, N., DRLIČKOVÁ, K., KYSELOVSKÁ, T., VALDHANS, J. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 132–133. ISBN 978-80-7598-123-3.

¹⁹ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 95; FAWCETT, J. J., TORREMANS, P. *Intellectual Property and Private International Law*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 861. ISBN 978-0-19-955658-8.

²⁰ GÖSSL, op. cit., s. 49. Též DREXL, J. In: HEIN, J. von (ed.). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 12, Internationales Privatrecht II: Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 50–253)*. 7. vyd. München: C. H. Beck, 2018, s. 1337. ISBN 978-3-406-66551-6.

²¹ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

²² UNBERATH, H., CZIUPKA, J. Art. 1 Rom II-VO. In: RAUSCHER, T. (ed.). *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR: Kommentar: Band III, Rom I-VO, Rom II-VO*. 4. vyd. Köln: Otto Schmidt, 2016, s. 657–658. ISBN 978-3-504-47204-7. DOI: <https://doi.org/10.9785/9783504384388>

²³ Rovněž tzv. sekundární kvalifikace („secondary characterisation“). Viz METZGER, A. Article 8. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (eds.). *European Commentaries on Private International Law (ECPII): Commentary. Volume III, Rome II Regulation*. 1. vyd. Köln: Otto Schmidt, 2019, s. 319. ISBN 978-3-504-08007-5.

²⁴ To by totiž mohlo vést k rozdílným výsledkům pro jednotlivé aspekty případu (pro hlavní otázku a související dílčí či předběžné otázky).

Ve zde zkoumaném kontextu je klíčové, že se právo rozhodné dle článku 15 vztahuje mj. též na „základ a rozsah odpovědnosti, včetně určení osob, které mohou nést odpovědnost za své jednání“ [písm. a)], „důvody pro vyloučení odpovědnosti, omezení odpovědnosti a rozdělení odpovědnosti“ [písm. b)] a eventuálně také na „odpovědnost za jednání jiné osoby“ [písm. g)]. V rámci deliktního statutu se tak bude posuzovat mimo jiné to, zda a jaké osoby mohou nést odpovědnost za porušení práv k duševnímu vlastnictví (či za nekalosoutěžní jednání), včetně toho, zda a za jakých podmínek může být odpovědný též nepřímý škůdce.²⁵ Posoudí se podle něj také, zda jsou dány okolnosti vylučující protiprávnost, resp. odpovědnost (např. též zákonné výjimky a omezení autorských práv či volná užití). Dále budou do působnosti rozhodného práva spadat též otázky vyčerpání práv, společné odpovědnosti více subjektů, odpovědnosti za jednání jiné osoby²⁶ či otázka spoluzavinění.²⁷ Podle rozhodného práva se posoudí patrně též otázka případného vztahu přednosti mezi dvěma režimy (pravidly) odpovědnosti v rámci daného vnitrostátního práva.²⁸

Ačkoli text nařízení Řím II pracuje s pojmem „škoda“ a „nárok na náhradu škody“ (viz např. obecné pravidlo v článku 4 nařízení Řím II), podle práva rozhodného určeného dle kolizních norem nařízení Řím II se posoudí též uplatnění jiných nároků, jako je např. nárok zdržovací či odstraňovací [viz též článek 15 písm. d) nařízení Řím II].²⁹

2.1 Dílčí závěr

Kvalifikace představuje klíčový krok v rámci zkoumání vztahu mezi jednotlivými pravidly nařízení Řím II a jejich obsahu. Vzhledem k tomu, že se jedná o unijní předpis, jednotlivé pojmy v něm obsažené je nezbytné vykládat autonomně. Důležitou roli hraje článek 15 nařízení Řím II, vymezující rozsah působnosti rozhodného práva určeného prostřednictvím kolizních norem upravených v nařízení Řím II. Je z něj patrné, že cílem nařízení je vymezení jednotného deliktního statutu zahrnujícího zásadně veškeré související otázky (dílčí otázky, ale i otázky, jež by jinak byly otázkami předběžnými). Takto určeným právem rozhodným

²⁵ Blíže viz např. DREXL, J. Art. 8 Rom II-VO. In: HEIN, J. von (ed.). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 13, Internationales Privatrecht II: Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 50–253)*. 8. vyd. München: C. H. Beck, 2021, marg. č. 236. ISBN 978-3-406-726132. Dostupné z: <http://www.Beck-online.de> [cit. 20. 3. 2023].

²⁶ Uvádí se např. odpovědnost zaměstnavatele za jeho zaměstnance či právnické osoby za jednání člena jejího orgánu. GREGOVÁ ŠIRICOVÁ, E. Článek 15. In: ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Nařízení Řím I a Nařízení Řím II. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 488.

²⁷ KYSELOVSKÁ, T. Článek 8. In: ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Nařízení Řím I a Nařízení Řím II. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 411. Podrobněji viz též METZGER, op. cit., s. 319–323.

²⁸ ILLMER, M. Article 6. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (eds.). *European commentaries on private international law (ECPIL): Commentary. Volume III, Rome II Regulation*. 1. vyd. Köln: Otto Schmidt, 2019, s. 247 a násl. DREXL, J. Art. 6 Rom II-VO. In: HEIN, J. von. *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 13, Internationales Privatrecht II: Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 50–253)*. 8. vyd. München: C. H. Beck, 2021, marg. č. 126. ISBN 978-3-406-72613-2. Dostupné z: <http://www.Beck-online.de> [cit. 20. 9. 2022].

²⁹ MAGNUS, U. Article 4. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (eds.). *European Commentaries on Private International Law (ECPIL): Commentary. Volume III, Rome II Regulation*. 1. vyd. Köln: Otto Schmidt, 2019, s. 149. PALAO MORENO, G. Article 15. In: *ibid.*, s. 546.

se bude řídit například též otázka případné odpovědnosti poskytovatele služeb informační společnosti jakožto nepřímého škůdce, či vyloučení této odpovědnosti.³⁰

3 K článku 8 odst. 1 nařízení Řím II

Článek 8 nařízení Řím II, zakotvující kolizní normu pro účely určení práva rozhodného v případech porušení práv duševního vlastnictví, je *lege specialis* ve vztahu k obecnému koliznímu pravidlu zakotvenému v článku 4 nařízení Řím II.³¹ Článek 8 odst. 1 nařízení Řím II, vycházející z hmotněprávního principu teritoriality, obsahuje s ním korespondující hraniční určovateli *lex loci protectionis*,³² rozhodným tedy určuje právo země, pro niž je uplatňována ochrana dotčených (absolutních) práv.³³ Není tedy určující, kde skutečně došlo k porušení práv, ale pro jaký stát byl nárok na ochranu oprávněným subjektem uplatněn.³⁴

Ustanovení je třeba vykládat, jak již bylo zmíněno výše, autonomně,³⁵ zejména zde použité pojmy („porušení“ a „práva duševního vlastnictví“).³⁶ Co se týče autorských práv a práv s autorským právem souvisejících, o jejich zařazení pod rozsah článku 8 odst. 1 nařízení Řím II nepanují pochybnosti, přímo nařízení Řím II je výslovně zmiňuje v demonstrativním výčtu v bodě 26 preambule.³⁷ Převažuje přitom názor, že do rozsahu kolizní normy spadají

³⁰ JAKOB, D., PICHT, P. Art. 15 Rom II-VO. In: RAUSCHER, 2016, op. cit., s. 966. DOI: <https://doi.org/10.9785/9783504384388>; KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 253–254.

³¹ KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 396.

³² KNAP, KUNZ, op. cit., s. 332. K principu teritoriality a jeho významu pro oblast práv duševního vlastnictví (a rovněž v důsledku pro oblast mezinárodního práva soukromého) souhrnně viz např. KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 127–142, 143–145. V bodě 26 preambule nařízení Řím II je k tomuto pravidlu pouze uvedeno, že jde-li „o porušování práv duševního vlastnictví, měla by se zachovat obecně uznávaná zásada *lex loci protectionis*“. Blíže viz též např. METZGER, op. cit., s. 299–301.

³³ Dále v textu budou vymezeny pouze klíčové body spojené s interpretací článku 8 nařízení Řím II, relevantní pro úvahy, jež následují. Ambicí tohoto textu naopak není podat komplexní rozbor tohoto ustanovení. K tomu viz např. METZGER, op. cit., s. 298 a násl.; DREXL, Art. 8 Rom II-VO, 2021, op. cit.; KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 203 a násl.; KYSELOVSKÁ, T. *Mezinárodní právo soukromé a moderní trendy v úpravě práv ke duševnímu vlastnictví*. Habilitační práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2022, s. 80 a násl.

³⁴ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 229, a literatura tam citovaná v pozn. pod čarou č. 732.

³⁵ KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 399.

³⁶ Je nezbytné je vykládat též dostatečně široce tak, aby bylo možné pod ně podřadit pokud možno veškeré instituty spadající do dané oblasti, včetně práv chráněných na základě unijních předpisů a mezinárodních smluv. Pro unijní práva duševního vlastnictví zakotvuje nařízení Řím II vlastní kolizní normu v článku 8 odst. 2. Diskutovaná je v souvislosti s rozsahem článku 8 odst. 1 nařízení Řím II též ochrana označení původu a zeměpisných označení (vzhledem k vývoji přístupu k jejich právní ochraně). Jelikož však v současnosti rovněž tyto nehmotné statky požívají nejen z pohledu českého práva ochrany prostřednictvím absolutních práv duševního vlastnictví působících *erga omnes*, lze i tato práva řadit do rozsahu článku 8 odst. 1 nařízení Řím II. KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 402. Nicméně otázka zařazení posledně uvedených ochranných práv, stojících v určitých aspektech na pomezí práva duševního vlastnictví a práva nekalé soutěže, v kolizní rovině je označována za jednu z nejsložitějších; viz DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 127 a násl.

³⁷ Bod 26 preambule nařízení Řím II stanoví: „Pro účely tohoto nařízení by se pojem práv duševního vlastnictví měl vykládat tak, že zahrnuje například autorské právo a práva související, zvláštní právo na ochranu databází a práva průmyslového vlastnictví.“

těž osobnostní práva duševního vlastnictví.³⁸ Naopak nekalosoutěžní ochranu, resp. práva plynoucí z ochrany proti nekalé soutěži, podřadit pod vykládaný pojem a potažmo ustanovení nelze. Jsou totiž svou povahou relativními právy a působí tak na rozdíl od práv duševního vlastnictví (rovněž ve smyslu článku 8 nařízení Řím II) pouze *inter partes*.³⁹

Článek 8 nařízení Řím II se vztahuje na „porušení práv“, přičemž i pro účely výkladu tohoto ustanovení je třeba vyjít z toho, že k porušení absolutních práv dochází, nakládá-li osoba odlišná od nositele těchto práv s dotčeným předmětem ochrany (užívá dílo, např. je sděluje veřejnosti ve smyslu § 18 českého autorského zákona⁴⁰) bez souhlasu nositele práv a zároveň aniž by to jinak umožňoval zákon.⁴¹ Do této kategorie se bude proto nepochybně řadit též zpřístupnění autorskoprávně chráněného díla veřejnosti jeho nahráním na internet (na službu pro sdílení takových souborů, např. veřejné datové úložiště), nebude-li mít k takovému jednání osoba od nositele práv (oprávněného subjektu) nezbytný souhlas a nebude-li toto jednání ve výjimečných případech kryto některou ze zákonných výjimek (nejčastějším případem bude v posuzovaném kontextu patrně výjimka pro karikaturu, parodii nebo pastiš zakotvená v § 38g českého autorského zákona).

To, zda v posuzovaném případě skutečně došlo k porušení práv k duševnímu vlastnictví, přitom bude v konkrétní věci posuzovat příslušný soud až dle hmotného práva státu ochrany určeného na základě článku 8 odst. 1 nařízení Řím II.⁴² Pro aplikaci dotyčného kolizního pravidla postačí pouze tvrzení žalobce v konkrétním případě, že k porušení jeho absolutních práv v zemi, pro niž je uplatňována ochrana, došlo.⁴³

Meze uplatnění rozhodného práva určeného prostřednictvím článku 8 nařízení Řím II stanoví primárně článek 15 nařízení Řím II (jak bylo detailněji vyloženo výše). Na základě tohoto ustanovení se právo rozhodné určené pomocí článku 8 odst. 1 nařízení Řím II aplikuje na většinu souvisejících otázek (jinak předběžných či dílčích). Mimo jiné se použije například na posouzení možného založení odpovědnosti poskytovatele služby (i za jednání uživatelů této služby) a případně též na vyloučení jeho odpovědnosti.

Nařízení Řím II zároveň ve svém článku 8 odst. 3 výslovně vylučuje možnost volby práva.⁴⁴ Od práva určeného pomocí kolizní normy v článku 8 odst. 1 nařízení Řím II se tak

³⁸ Zda lze do rozsahu článku 8 nařízení Řím II zařadit též osobnostní práva duševního vlastnictví a nikoli jen práva majetková, bylo předmětem diskuse. S ohledem na negativní vymezení věcné působnosti nařízení Řím II v článku 1 odst. 2 písm. g) nicméně převažuje názor, že též např. osobnostní práva autora vážící se k jeho dílu (či případně osobnostní práva výkonného umělce) do rozsahu vykládaného ustanovení spadají. K tomu blíže viz např. DREXL, 2018, op. cit., s. 1328; KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 400.

³⁹ METZGER, op. cit., s. 307. Srov. též KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 93–94; KNAP, K., KUNZ, O., OPLTOVÁ, M. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, s. 17.

⁴⁰ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

⁴¹ KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 402.

⁴² KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 226. K tomu viz též rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 19. 4. 2012, *Wintersteiger AG proti Products 4U Sondermaschinenbau GmbH*, věc C-523/10, ECLI:EU:C:2012:220, bod 26.

⁴³ KYSELOVSKÁ, 2021, op. cit., s. 402.

⁴⁴ Jedná se o výjimku z pravidla, nařízení Řím II jinak volbu práva obecně umožňuje, byť s omezeními (viz článek 14 nařízení Řím II).

nelze odchytil za žádných okolností. Nadto nařízení Řím II ještě dále rozšiřuje působnost článku 8 rovněž na mimosmluvní závazkové vztahy z bezdůvodného obohacení, z jednatelství bez příkazu a z předmluvního jednání vznikajících z porušení práva k duševnímu vlastnictví (článek 13). V rámci zkoumané problematiky se tedy otázka vydání bezdůvodného obohacení vzniknuvšího např. z důvodu umístění autorskoprávně chráněného obsahu na internet bez souhlasu nositele práv či zákonné výjimky bude posuzovat podle práva rozhodného určeného pomocí kolizního pravidla *lex loci protectionis* zakotveného v článku 8 odst. 1 nařízení Řím II. Je tak patrná tendence, aby se veškeré aspekty mimosmluvních závazkových vztahů vznikajících z porušení práv k duševnímu vlastnictví řídily vždy tímž právem rozhodným.⁴⁵

Jak již bylo nastíněno výše, zejména v případě neregistrovaných práv duševního vlastnictví (tedy především práv autorských a práv s autorským právem souvisejících) se situace komplikuje, dojde-li k jejich porušení na internetu. Plně se projevuje konflikt mezi charakterem nehmotného statku, tedy jeho nehmotnou povahou a všudypřítomností, a teritorialitou duševně vlastnické ochrany, byť neformálně vznikající.⁴⁶ V kolizní rovině se to projevuje mnohostí potenciálně rozhodných práv.

Vzhledem k tomu, jak je článek 8 odst. 1 nařízení Řím II formulován, a vzhledem k vyloučení možnosti volby rozhodného práva (článek 8 odst. 3 nařízení Řím II) mohou nastat principiálně dvě situace. První možností je, že přeshraniční rozměr případu nebude v rámci řízení vůbec zohledněn a rozhodováno bude pouze podle jediného práva.⁴⁷ Druhou možností je uplatnění nároků na ochranu ve vícero dotčených státech zároveň. Při porušení neregistrovaných práv duševního vlastnictví na internetu však přichází (teoreticky) v úvahu možnost aplikovat práva všech států, kde byl nehmotný statek chráněn.⁴⁸ Je patrné, že hrozí, že v těchto situacích mohou mít soudem uložená opatření extrateritoriální účinky, typicky při uplatnění zdržovacího či odstraňovacího nároku.^{49, 50} Uložil-li totiž soud bez dalšího například odstranění vybraného autorskoprávně chráněného obsahu z webové stránky, účinky se projeví též v ostatních státech, kde byl chráněný obsah přístupný, a to aniž by bylo případně zohledněno, zda bylo dané jednání protiprávní i v těchto jiných státech.⁵¹ Dalším problematickým aspektem je, že ačkoli je sice právní úprava v oblasti práva autorského a práv souvisejících z velké části harmonizovaná, existují mezi úpravami jednotlivých států stále

⁴⁵ A též předejít případným komplikacím, jež mohou vznikat při kvalifikaci skutkového stavu a jednotlivých nároků. Situace by byla o to komplikovanější, kdyby se např. nárok na vydání bezdůvodného obohacení měl řídit jiným právem rozhodným než ostatní uplatněné nároky, zejm. nárok na náhradu škody. Viz též MANKOWSKI, P. Article 13. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (eds.). *European commentaries on private international law (ECPIL): Commentary. Volume III, Rome II Regulation*. 1. vyd. Köln: Otto Schmidt, 2019, s. 433.

⁴⁶ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 137.

⁴⁷ Obvykle patrně podle práva soudiště, *lex loci protectionis* a *lex fori* tedy budou totožná.

⁴⁸ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 236. METZGER, op. cit., s. 311–312. Viz též KUR, A., MAUNSBACH, U. Choice of Law and Intellectual Property Rights. *Oslo Law Review* [online]. 2019, roč. 6, č. 1, s. 57 [cit. 20. 3. 2023]. ISSN 2387-3299. DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.2387-3299-2019-01-07>

⁴⁹ Viz např. zejména § 40 odst. 1 písm. b), d) či f) českého autorského zákona.

⁵⁰ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 236–237. Srov. též METZGER, op. cit., s. 313.

⁵¹ METZGER, op. cit., s. 311; v obdobném duchu též BRODEC, J., HOLEČKOVÁ, K. Mezinárodní právo soukromé a právo nekalé soutěže. *Právní rozhledy*. 2022, č. 17, s. 588. ISSN 1210-6410.

rozdíly, jež bude muset soud při souběžné aplikaci více rozhodných práv zároveň zohlednit. Nadto článek 8 nařízení Řím II tak, jak je nastaven, umožňuje žalobci zvolit si, pro jaké země nárok na ochranu uplatní (tedy tzv. *law shopping*⁵²). Odlišnost právních úprav v dotčených státech je přitom pouze jeden z možných aspektů, které mohou výběr žalobce ovlivnit. Uvedené citelně snižuje míru právní jistoty na straně (potenciálně) žalovaného.⁵³

3.1 Dílčí závěr

Z výše podaného výkladu je patrná snaha o co nejširší vymezení působnosti kolizního pravidla zakotveného v článku 8 odst. 1 nařízení Řím II. Cílem je pokrytí co nejvíce otázek deliktním statutem, resp. vymezení jednotného deliktního statutu zahrnujícího zásadně veškeré související otázky. Jak bylo vyloženo, v tomto kontextu to znamená, že hraniční určovatel *lex loci protectionis* se uplatní pro případy porušení práv duševního vlastnictví bez výjimek, a to na veškeré nároky, jež mohou být z tohoto titulu oprávněnou osobou uplatněny, včetně často uplatňovaného nároku na vydání bezdůvodného obohacení.

Problematické jsou situace (typicky vznikající v prostředí internetu), projevující se mnohostí potenciálně rozhodných práv. Největšími úskalími těchto případů je přitom patrně možnost extrateritoriálních účinků soudem uložených opatření a nebezpečí tzv. *law shoppingu* ze strany žalobce.

Co se týče otázky odpovědnosti poskytovatele služeb informační společnosti za cizí – v tomto případě právy k duševnímu vlastnictví chráněný – obsah nahraný uživatelem, lze ji též podřadit pod kolizní pravidlo v článku 8 odst. 1 (ve spojení s článkem 15) nařízení Řím II, jak již bylo rovněž vyloženo výše. Důležitým aspektem zde je, že došlo, byť jedním primárním škůdce, k zásahu do absolutních práv k příslušnému nehmotnému statku, resp. že je toto alespoň tvrzeno.

4 K článku 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II

Článek 6 nařízení Řím II je systematicky zařazen jakožto další ze speciálních pravidel ve vztahu k obecné kolizní normě zakotvené v článku 4 odst. 1 nařízení Řím II. Nicméně jak plyne též z bodu 21 preambule nařízení Řím II, jedná se v případě článku 6 vůči článku 4 odst. 1 spíše o zpřesňující, vyjasňující pravidlo vydělené pro specifické situace týkající se hospodářské soutěže.⁵⁴ V rámci článku 6 nařízení Řím II se pak pro zkoumanou oblast vydělují

⁵² KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 232.

⁵³ Uvedené tak z tohoto pohledu koliduje s cíli, na nichž má nařízení Řím II spočívat – viz bod 14 preambule nařízení Řím II, který stanoví: „*Požadavek právní jistoty a potřeba spravedlivého posouzení jednotlivých případů jsou základními prvky v oblasti spravedlnosti...*“ Viz též bod 19 preambule nařízení Řím II.

⁵⁴ VALDHANS, J., ROHOVÁ, I. Článek 6. In: ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Nařízení Řím I a Nařízení Řím II. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 366; TICHÝ, L. *Nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy Řím II: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 56–57, 98. ISBN 978-80-7400-716-3; DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 121. Je však nezbytné i mezi těmito pravidly rozlišovat, především vzhledem k vyloučení možnosti volby práva v článku 6 odst. 4 (viz dále). Je třeba volit funkční přístup a pohlížet na hraniční situace pohledem autonomní kvalifikace, nikoli z pohledu, jak jednotlivé nároky chápou a kvalifikují dotčené vnitrostátní právní řády; srov. DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 122–124.

dvě dílčí pravidla – základní kolizní norma pro nekalosoutěžní jednání související s trhem (odst. 1) a druhé pravidlo pro nekalosoutěžní jednání, jímž jsou zasaženy výlučně zájmy jediného soutěžitele, představující výjimku (odst. 2).

V případě analýzy článku 6 odst. 1 (ev. odst. 2)⁵⁵ nařízení Řím II se uplatní mnohé, co bylo vysvětleno již výše ve vztahu k článku 8 odst. 1 nařízení Řím II, neboť tato pravidla jsou si v mnoha aspektech v důsledku podobná.⁵⁶ Kolizní úprava v tomto případě v části týkající se nekalé soutěže staví na hledisku individuálních zájmů soutěžitelů a spotřebitelů a dále pak na řádném fungování trhu,⁵⁷ projevuje se zde však i (hospodářská) politika států a Evropské unie. Uvedené ostatně plyne již z bodu 21 preambule nařízení Řím II, jež jako cíl použitého řešení vymezuje ochranu soutěžitelů, spotřebitelů a veřejnosti a zaručení řádného fungování tržního hospodářství.⁵⁸ Je tak patrná jistá odlišnost cílů sledovaných článku 6 a 8 nařízení Řím II. Článek 8 nařízení Řím II totiž naopak sleduje spíše zájem na ochraně absolutních práv k nehmotnému statku (alokovaných u určité osoby či osob).⁵⁹

Co se týče kvalifikace, pojem „nekalá soutěž“ obsažený v článku 6 není nařízením Řím II nijak blíže definován. Rovněž tento pojem je přitom nezbytné interpretovat autonomně,⁶⁰ v souladu s cíli, na nichž spočívá nařízení Řím II. Nelze jej tudíž interpretovat stát od státu odlišně, v závislosti na tom, jak je vykládán v jednotlivých vnitrostátních právních řádech.⁶¹ Z pohledu soudů v České republice proto nelze při interpretaci tohoto pojmu vycházet výlučně z jeho pojetí tak, jak je vymezeno v českém vnitrostátním právu.⁶² Naopak opět platí, že je nezbytné daný pojem vykládat především v návaznosti na další právní předpisy unijního práva [v oblasti nekalé soutěže se jedná především o směrnice upravující klamavou reklamu a srovnávací reklamu, ochranu obchodního tajemství, právní úpravu nekalých obchodních praktik,⁶³ směrnici o elektronickém obchodu (k této blíže viz dále) a další směrnice⁶⁴], případně s ohledem

⁵⁵ Článek 6 odst. 3 nařízení Řím II zde analyzován nebude, neboť zahrnuje kolizní pravidla pro případy omezení volné hospodářské soutěže (tedy pro soukromoprávní aspekty, resp. nároky plynoucí ze vztahů z jinak veřejnoprávní oblasti). Blíže viz např. SEHNÁLEK, D. Mezinárodněprávní aspekty nekalé soutěže a nekalých obchodních praktik v právu Evropské unie. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, roč. 25, č. 1, s. 37. ISSN 1805-2789. ROZEHNALOVÁ, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, VALDHANS, 2018, op. cit., s. 148.

⁵⁶ BECKSTEIN, F. *Einschränkungen des Schutzlandprinzips: die kollisionsrechtliche Behandlung von Immaterialgüterrechtsverletzungen im Internet*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010, s. 169–170. ISBN 978-3-16-150310-8.

⁵⁷ ILLMER, op. cit., s. 257.

⁵⁸ Viz bod 21 preambule nařízení Řím II; SEHNÁLEK, op. cit., s. 37; ROZEHNALOVÁ, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, VALDHANS, 2018, op. cit., s. 148; DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 115.

⁵⁹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 132.

⁶⁰ VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 368. ROZEHNALOVÁ, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, VALDHANS, 2018, op. cit., s. 148. ILLMER, op. cit., s. 236. UNBERATH, H., CZIUPKA, J., PABST, S. Art. 6 Rom II-VO. In: RAUSCHER, 2016, op. cit., s. 800. DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 112.

⁶¹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 112.

⁶² SEHNÁLEK, op. cit., s. 37.

⁶³ SEHNÁLEK, op. cit., s. 25–26.

⁶⁴ Blíže viz též ROZEHNALOVÁ, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, VALDHANS, 2018, op. cit., s. 148.

na judikaturu Soudního dvora EU⁶⁵ a na obecné zásady vlastní zkoumané oblasti či na hodnoty, na nichž je pravidlo obsažené v článku 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II postaveno.⁶⁶ Dále je relevantní také zohlednění mezinárodních úmluv upravujících nekalou soutěž.⁶⁷

Vzhledem k mezerovitosti unijní úpravy na poli nekalé soutěže a velkým odlišnostem v právních úpravách jednotlivých států⁶⁸ je však v tomto případě třeba při interpretaci článku 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II zohlednit, resp. navazovat na vnitrostátní právní úpravy nekalé soutěže,⁶⁹ nicméně pouze za cílem hledání společných znaků všech dílčích úprav.⁷⁰ Z toho plyne poměrně široký a flexibilní autonomní výklad pojmu „nekalá soutěž“, do něhož musí zapadat odlišná vnitrostátní pojetí práva nekalé soutěže. Autonomní chápání této kategorie v nařízení Řím II (na unijní úrovni) tak není delokalizováno od právních předpisů jednotlivých členských států. Národní koncepce nekalé soutěže, korespondují-li s cíli nařízení (zejm. viz bod 21 preambule nařízení Řím II), tak představují jeden ze základů autonomně vykládaného pojmu nekalé soutěže.⁷¹

Rozhodným právem podle základního pravidla obsaženého v článku 6 odst. 1 nařízení Řím II je „právo země, ve které dochází nebo pravděpodobně dojde k narušení soutěžních vztahů nebo společných zájmů spotřebitelů“. Rozhodné tedy je, v jakém státě se projeví (anebo mohou projevit) účinky konkrétního jednání (místo trhu), nikoli místo, v němž došlo k samotnému závadnému jednání.⁷² Ustanovení tak vychází z tzv. teorie účinků.⁷³ Zároveň je patrný preventivní charakter kolizní úpravy.⁷⁴

Článek 6 odst. 2 nařízení Řím II reaguje na situaci, kdy jednání postihne výlučně zájmy jediného soutěžitele, aniž by mělo vliv na trh (na další subjekty – soutěžitele či spotřebitele).⁷⁵ V takovém případě nařízení odkazuje na užití obecného pravidla zakotveného v článku 4 nařízení Řím II.⁷⁶ Článek 6 odst. 2 nařízení Řím II, jakožto výjimka z obecného kolizního pravidla zakotveného v odst. 1, by se mělo vykládat co nejužší.⁷⁷

⁶⁵ K oblasti nekalé soutěže v rovině mezinárodního práva soukromého a procesního se však Soudní dvůr EU doposud přímo nevyjadřoval. Blíže k aplikovatelnosti judikatury Soudního dvora EU na tuto oblast [zejména k výkladu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech] viz SEHNÁLEK, op. cit., s. 30 a násl.

⁶⁶ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 112, 117.

⁶⁷ VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 370.

⁶⁸ Právo nekalé soutěže je na úrovni EU harmonizováno pouze zčásti. VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 369; BRODEC, HOLEČKOVÁ, op. cit., s. 585.

⁶⁹ ILLMER, op. cit., s. 236.

⁷⁰ VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 370.

⁷¹ ILLMER, op. cit., s. 236–237.

⁷² TICHÝ, op. cit., s. 98.

⁷³ ROHOVÁ, I. Článek 6, III. K jednotlivým odstavcům. In: ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Narízení Řím I a Narízení Řím II. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 373; blíže k výkladu tohoto pravidla viz ibid., s. 372–376.

⁷⁴ SEHNÁLEK, op. cit., s. 38.

⁷⁵ ILLMER, op. cit., s. 235.

⁷⁶ Rozhodným právem bude podle základního pravidla v článku 4 odst. 1 právo země, kde škoda vznikla (*lex loci damni infecti*), případně stát společného obvyklého bydliště stran (odst. 2), resp. právo státu, ke kterému má věc zjevně užší spojení (odst. 3). Opět blíže k výkladu uvedeného pravidla viz např. ROHOVÁ, op. cit., s. 376–377.

⁷⁷ ILLMER, op. cit., s. 235.

Již ze znění článku 6 nařízení Řím II, zejména ve vztahu k jeho odst. 1, také plyne, že se musí jednat o takové protiprávní jednání, které je spojené s trhem (tedy místem, kde dochází k poškození soutěžních vztahů či kolektivních zájmů spotřebitelů). Nezbytný je proto prvek působení na trh a subjekty na něm operující, byť u odst. 2 je tento aspekt oslaben. Mělo by však postačovat, že jednání v hospodářské soutěži působí na vztahy na trhu alespoň nepřímo.⁷⁸

Ze současného hmotného unijního práva nekalé soutěže jsou relevantní již zmiňované směrnice, zejména směrnice o nekalých obchodních praktikách.⁷⁹ Jejich prostřednictvím lze upřesnit, co spadá do evropského práva nekalé soutěže, a přiblížit tak, co zahrnuje článek 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II.⁸⁰ V neposlední řadě je třeba zohlednit rovněž již zmiňované hodnoty a chráněné zájmy, na nichž spočívá kolizní pravidlo v článku 6 odst. 1 (a odst. 2) nařízení Řím II. Ty jsou vyjádřené v nařízení Řím II zejména v bodu 21 preambule, obsahujícím výše vymezené tři ochranné účely.⁸¹ Odůvodňují, proč se navazuje na zemi, na jejímž území jsou dané vztahy dotčeny (*Marktortprinzip*).⁸² V případě navázání obsaženého v článku 6 odst. 1 nařízení Řím II jde tak spíše o objektivní kritérium, jehož cílem je především ochrana trhu a soutěžního prostředí dané země, nikoli o subjektivní ochranu zájmů jednotlivce. To je nicméně korigováno článkem 6 odst. 2 nařízení Řím II, jež je však třeba chápat jako výjimku.⁸³ Jednání související s trhem ovlivňující podmínky hospodářské soutěže musí být pro účely článku 6 odst. 1 a 2 nařízení Řím II chápány jako jednání v hospodářské soutěži (a to i když je namířeno jen proti jedinému soutěžiteli).⁸⁴ Uvedené zároveň přibližuje, které národní právní normy budou v tomto kontextu relevantní.⁸⁵

V návaznosti na vyložené chápání pojmu nekalé soutěže v nařízení Řím II je nezbytné zdůraznit, že vzhledem k tomu, že je třeba tento koncept vykládat široce, uplatní se kolizní norma zakotvená v článku 6 odst. 1 (resp. odst. 2) nařízení Řím II i na oblasti národního práva nekalé soutěže, které nejsou na unijní úrovni nijak upraveny (resp. harmonizovány). Spíše výjimečně bude možné se setkávat se situacemi, které nebude možné pod rozsah zkoumané kolizní normy podřadit.⁸⁶

Z tohoto důvodu se zdá, že též skutkové podstaty nekalé soutěže dovozené v prostředí českého práva judikaturou z generální klauzule nekalé soutěže (tzv. soudcovské skutkové

⁷⁸ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 113.

⁷⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách).

⁸⁰ Blíže viz např. DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 114.

⁸¹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 117.

⁸² DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 115.

⁸³ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 115.

⁸⁴ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 115. K pojmu „nekalosti“ soutěže viz *ibid.*, marg. č. 116.

⁸⁵ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 117.

⁸⁶ SEHNÁLEK, op. cit., s. 27; VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 370–371; ILLMER, op. cit., s. 237. Srov. též BAR, Ch. von. *Internationales Privatrecht. Band II, Besonderer Teil*. 2. nově přeprac. vyd. München: C. H. Beck, 2019, s. 340. ISBN 978-3-406-53563-5.

podstaty nekalé soutěže)⁸⁷ bude možné zásadně podřadit pod rozsah kolizní normy v článku 6 odst. 1 (příp. odst. 2) nařízení Řím II.

I v případě článku 6 nařízení Řím II je vyloučena možnost volby práva (článek 6 odst. 4 nařízení Řím II). Toto omezení se uplatní na případy spadající do rozsahu kolizní normy obsažené v článku 6 odst. 1 nařízení Řím II. V případě článku 6 odst. 2 nařízení Řím II lze dovodit, že v těchto případech si rozhodné právo zvolit lze. Tento závěr lze podpořit tím, že případy, na něž ustanovení míří, nebudou mít zásadně takový dopad na trh a jeho fungování, naopak, dotčeny budou primárně individuální zájmy určitého soutěžitele. Článek 6 odst. 2 nařízení Řím II zároveň odkazuje na použití článku 4 nařízení Řím II jako celku, tedy včetně tam upravených podpůrných pravidel.⁸⁸

Rozsah působnosti určeného rozhodného práva (meze deliktního statutu) vymezuje článek 15 nařízení Řím II, obdobným způsobem a v obdobně širí, jako je tomu v případě aplikace článku 8 nařízení Řím II. Rozdílem mezi oběma úpravami však je, že oproti případům porušení práv k duševnímu vlastnictví a postupu dle článku 8 nařízení Řím II, nestanoví nařízení pro nekalou soutěž obdobné pravidlo, jaké je pro tyto případy upravené v článku 13 nařízení Řím II.

Bude-li se jednat o nekalosoutěžní jednání v prostředí internetu, rovněž při aplikaci článku 6 odst. 1 nařízení Řím II může docházet k nutnosti aplikovat právo vícera států zároveň, v nichž dojde (či může dojít) v posuzovaném případě k narušení soutěžních vztahů.⁸⁹ Uvedené s sebou nese tytéž možné důsledky, které byly popsány v části zabývající se článkem 8 nařízení Řím II.⁹⁰ Rozdílem je, jak bude přiblíženo dále, že v tomto případě je mnohost potenciálně rozhodných práv limitována právě podmínkou (možných) účinků předmětného nekalosoutěžního jednání na trh určitého státu.

4.1 Dílčí závěr

I v případě kolizní normy v článku 6 odst. 1 nařízení Řím II se uplatňuje co nejširší výklad působnosti zde zakotveného pravidla, aby bylo pokryto co nejvíce otázek týměž právem rozhodným (deliktním statutem); kolizní norma sleduje zájmy na ochraně řádného fungování trhu a kolektivní zájmy na něm operujících subjektů. Článek 6 odst. 2 nařízení Řím II pak představuje výjimku z pravidla a je třeba jej vykládat restriktivně. I zde se uplatní vymezení jednotného deliktního statutu zahrnujícího zásadně veškeré související otázky (dílčí otázky,

⁸⁷ ONDREJOVÁ, D. Tzv. soudcovské (nepojmenované) skutkové podstaty nekalé soutěže pohledem nové systematiky. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 10, s. 287. ISSN 1803-6554.

⁸⁸ Na prezentovaném závěru však v literatuře nepanuje shoda. Blíže viz např. ILLMER, op. cit., s. 264–265; viz též TICHÝ, op. cit., s. 98, 108; BRODEC, HOLEČKOVÁ, op. cit., s. 588.

⁸⁹ ROZEHNALOVÁ, DRLIČKOVÁ, KYSELOVSKÁ, VALDHANS, 2018, op. cit., s. 149. BRODEC, HOLEČKOVÁ, op. cit., s. 584, 588.

⁹⁰ V této souvislosti lze poukázat na princip koncentrace, který se nachází v článku 6 odst. 3 písm. b) nařízení Řím II a který umožňuje podřadit jednotlivé nároky jedinému právu rozhodnému; uvedené pravidlo však nelze vztáhnout na případy spadající pod článek 6 odst. 1 nařízení Řím II ani prostřednictvím analogie. Blíže viz UNBERATH, CZIUPKA, PABST, Art. 6 Rom II-VO, op. cit., s. 804; TICHÝ, op. cit., s. 99; BRODEC, HOLEČKOVÁ, op. cit., s. 588.

ale i otázky jinak předběžné). Meze působnosti i v tomto případě stanoví článek 15 nařízení Řím II, tedy obdobně jako v případě článku 8 nařízení Řím II.

Hraniční určovatele jsou v článku 8 odst. 1 a článku 6 odst. 1 nařízení Řím II zakotveny sice rozdílně, nicméně v důsledku se při použití těchto norem nemusí docházet k odlišným výsledkům.⁹¹ Obě pravidla jsou totiž vystavěna do značné míry podobně. Například aplikací obou pravidel na jednání, k němuž dojde ve více státech zároveň (typicky v prostředí internetu), bude docházet k potenciální aplikaci mnoha právních řádů vedle sebe, když volba práva je v obou případech nařízením Řím II vyloučena a uplatnění práva země ochrany, stejně jako práva země účinků nekalosoutěžního jednání, je územně omezené.⁹² Článek 6 odst. 1 nařízení Řím II nicméně obsahuje limitaci principem účinků, čímž se okruh potenciálně rozhodných práv, na rozdíl od článku 8 odst. 1 nařízení Řím II, omezuje.

5 Kolizní aspekty souběhu duševně vlastnické a nekalosoutěžní ochrany

Jak již bylo nastíněno na jiných místech textu, oblasti práva duševního vlastnictví a nekalé soutěže jsou na unijní a mezinárodní úrovni harmonizovány v odlišném rozsahu. Zatímco první jmenovaná oblast je harmonizována ve velké míře, druhá je harmonizována pouze v malém rozsahu.⁹³ Z toho plyne, že v případě nekalé soutěže je nechán větší prostor pro národní právní úpravu, ale i judikaturu. Již v části týkající se rozboru článku 6 odst. 1, 2 nařízení Řím II bylo poukázáno na to, že mezi jednotlivými státy mohou z tohoto důvodu existovat i významnější odlišnosti. Zároveň jsou však obě oblasti značně vzájemně provázané a je mezi nimi velmi úzká souvislost.⁹⁴ Projevem této provázanosti jsou právě případy, kdy v důsledku jediného jednání dochází k porušení v obou režimech zároveň.

Nicméně je třeba poukázat též na podstatné odlišnosti těchto režimů ochrany. Ochrana právy duševního vlastnictví zakládá oprávněnému subjektu absolutní práva k jeho nehmotnému statku. Ochrana proti nekalé soutěži mu zakládá toliko relativní práva. Odlišné jsou též cíle, jež oba ochranné režimy sledují. Na jedné straně je to ochrana absolutních (majetkových osobnostních) práv oprávněného k nehmotnému statku, na druhé straně ochrana férovosti soutěže a fungování trhu (namísto ochrany individuálních zájmů jednotlivého soutěžitele).⁹⁵

Dojde-li k souběhu obou režimů ochrany,⁹⁶ přichází v kolizní rovině v úvahu primárně aplikovat obě dotčená pravidla vedle sebe. Další navrhované řešení spočívá v takovém výkladu

⁹¹ Uvedené nemusí platit ve vztahu k článku 6 odst. 2 nařízení Řím II, viz dále.

⁹² BECKSTEIN, op. cit., s. 170. Podobnost lze shledávat též v tom, že nehmotný statek chráněný skrze právo duševního vlastnictví, stejně jako např. podnikatelský výkon chráněný prostřednictvím práva nekalé soutěže, jsou ze své podstaty, na rozdíl od jím přiznané ochrany, jež je územně omezená, všudypřítomné. Pro obě odvětví je také typické, že vymezení předpokladů pro nabytí právní ochrany v jednom z těchto režimů, se stát od státu liší, přičemž v jejich vymezení se promítá významně též (nejen hospodářská) politika jednotlivých států. Blíže viz BECKSTEIN, op. cit., s. 171–174.

⁹³ SEHNÁLEK, op. cit., s. 24, 26.

⁹⁴ VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 371.

⁹⁵ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 92–93.

⁹⁶ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 132.

zkoumané problematiky, že kolizní pravidlo *lex loci protectionis* v článku 8 odst. 1 nařízení Řím II by mohlo převážít a aplikovat se na daný případ jako celek.⁹⁷

Co se týče systematiky nařízení Řím II a vymezení vztahu mezi jednotlivými kolizními normami, jak již bylo uvedeno, kolizní normy pro porušení práv duševního vlastnictví a nekalou soutěž jsou zařazeny jako speciální ve vztahu k obecnému článku 4 nařízení Řím II. Rovněž bylo popsáno, že článek 6 nařízení Řím II nepředstavuje výjimku z pravidla upraveného článkem 4, nýbrž jej spíše vyjasňuje.⁹⁸ Bude-li však věc kvalifikována jako nekalosoutěžní delikt, bude mít přednost a použije se kolizní norma v článku 6 (odst. 1 či 2) nařízení Řím II.⁹⁹

Jaký je vztah mezi kolizní normou obsaženou v článku 8 (odst. 1) a v článku 6 (odst. 1 či 2), není v nařízení Řím II specifikováno. Vysloven byl názor, že článek 8 představuje *lex specialis* rovněž k článku 6 (odst. 1 či 2) nařízení Řím II.¹⁰⁰ Poukazováno je zejména na provázanost obou oblastí a na historický vývoj, kdy se některá práva duševního vlastnictví postupně vyčlenila z nekalosoutěžní ochrany.¹⁰¹ Zároveň z tohoto pohledu představuje nekalosoutěžní ochrana ve vztahu k duševně vlastnické ochraně spíše zbytkovou či záchytnou kategorii.¹⁰²

Na první pohled se zdá, že by bylo použití článku 8 nařízení Řím II na zkoumanou otázku souběhu jako celek vhodným řešením, i vzhledem k výše vymezené tendenci co nejširšího výkladu působnosti článku 8 nařízení Řím II.¹⁰³ Zmiňovaný aspekt podpůrného charakteru nekalosoutěžní ochrany odůvodňující její uplatnění spíše pro případy, v nichž není poskytována ochrana prostřednictvím ochranných nástrojů poskytovaných právem duševního vlastnictví,¹⁰⁴ se však neprosadí absolutně. Vedl by nicméně v každém případě k závěru, že na situace, jež lze subsumovat pod rozsah článku 8 nařízení Řím II, tedy případy, kdy by tato kvalifikace převážila,¹⁰⁵ by bylo vzhledem k výše nastíněnému vztahu těchto oblastí vhodné aplikovat rozhodné právo určené pomocí této kolizní normy.

Avšak opět s ohledem na krok kvalifikace i na systematiku nařízení Řím II je třeba připomenout, že ačkoli se právo duševního vlastnictví a nekalé soutěže v mnoha ohledech

⁹⁷ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 224.

⁹⁸ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 121.

⁹⁹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 122.

¹⁰⁰ VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 371.

¹⁰¹ Na provázanost vztahu mezi oběma odvětvími a jejich historický vývoj poukazují též FEZER, K.-H., KOOS, S. In: STAUDINGER, J. von, FEZER, K.-H., KOOS, S. *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen: Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch/ IPR Internationales Wirtschaftsrecht (Kollisionsrecht des KartellR, LauterkeitsR, MarkenR, PatentR und UrheberR)*. Berlin: Sellier, 2019, s. 205–206. ISBN 978-3-8059-12952.

¹⁰² VALDHANS, ROHOVÁ, op. cit., s. 371.

¹⁰³ Aby jím byly pokryty veškeré dílčí otázky a nároky, které mohou v souvislosti s porušením práv k duševnímu vlastnictví vyvstat, viz především článek 13 nařízení Řím II. S tímto řešením (aplikace *lex loci protectionis*) pracují též některé *soft law* úpravy, viz dále.

¹⁰⁴ Příkladem může být případ ochrany obchodního tajemství z pohledu českého právního řádu, viz KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 95.

¹⁰⁵ Srov. UNBERATH, CZIUPKA, PABST, op. cit., s. 800. V rovině úvahy soudu, jak kvalifikovat ten který uplatněný nárok, však bude vyložený vztah mezi oběma odvětvími práva jedním z relevantních kritérií.

prolínají a překrývají,¹⁰⁶ ochrana plynoucí z deliktu nekalé soutěže zakládá pouze relativní práva s účinky *inter partes*, která jako taková nespádají do rozsahu kolizní normy v článku 8 nařízení Řím II.¹⁰⁷ Nařízení Řím II zároveň výslovně zakotvuje dvě rozličné kolizní normy pro porušení práv duševního vlastnictví a nekalou soutěž.¹⁰⁸ Duševně vlastnická a nekalosoutěžní ochrana dále rovněž sledují odlišné cíle a předměty ochrany (ochrana nehmotných statků a chování na trhu).¹⁰⁹

Půjde-li tedy zásadně skutečně o případ souběhu nároků plynoucích z porušení práv duševního vlastnictví a nekalé soutěže, tedy bude-li jednání vykazovat znaky obojího, nelze postupovat výše nastíněným způsobem a aplikovat pouze jednu z kolizních norem (článek 6 odst. 1, 2 anebo článek 8 odst. 1 nařízení Řím II), aby se jí určeným rozhodným právem řídily všechny nároky týkající se tohoto jednání. Oba režimy budou naopak stát vedle sebe.¹¹⁰ V tomto smyslu se rovněž neprosadí ani výše uvedený závěr o specialitě článku 8 (odst. 1) vůči článku 6 (odst. 1 či 2) nařízení Řím II.

V podobných případech bude třeba přistoupit k analýze věci podle povahy jednotlivých nároků.¹¹¹ Bude-li totiž nárok založen na porušení práva duševního vlastnictví, bude třeba aplikovat článek 8 odst. 1 nařízení Řím II. Naopak bude-li založen na nekalosoutěžním jednání, resp. bude-li nárok plynout z práva nekalé soutěže, bude třeba aplikovat rozhodné právo určené prostřednictvím kolizní normy v článku 6 odst. 1 či 2 nařízení Řím II,¹¹² a to včetně otázky, zda existence práva duševního vlastnictví brání uplatnění nároku založeného na nekalé soutěži.¹¹³

Klíčové v této situaci přitom bude zejména vymezení poškozeného (nositele práv, resp. osoby oprávněné k vymáhání práv) v žalobě, čeho se domáhá, a dále bude na soudu příslušném k rozhodování v dané věci, jak předestřenu situaci kvalifikuje, vždy dle okolností konkrétního případu. Pokud se bude žalobce domáhat z pozice soutěžitele ochrany před nekalosoutěžním jednáním žalovaného, tak byt' bude v pozadí vystupovat možné porušování

¹⁰⁶ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 125.

¹⁰⁷ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 93; METZGER, op. cit., s. 307.

¹⁰⁸ KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 95–96.

¹⁰⁹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 132.

¹¹⁰ ILLMER, op. cit., s. 247. DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 132.

¹¹¹ Tedy (funkční) přístup založený na autonomní kvalifikaci jednotlivých nároků, srov. obdobně DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 122.

¹¹² DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 125. Obdobně též TICHÝ, op. cit., s. 100.

¹¹³ ILLMER, op. cit., s. 247. Co se týče výtvorů, jež nelze z rozličných důvodů chránit prostřednictvím práv k duševnímu vlastnictví, a kde tudíž nedochází ke zde vymezenému souběhu ochrany, tyto výtvoři mohou být – za splnění požadavků nastavených jednotlivými právními řády – chráněny zejména proti zneužívání a zjevnému („otrockému“) kopírování cestou nekalosoutěžní ochrany (doplňková ochrana výkonů/výtvorů). Blíže viz např. HUSOVEC, M. Koncept parazitnej nekalej súťaže. In: KROPAJ, M., KROPAJOVÁ, M. (eds.). *Sub speciae aeternitatis: život a dielo profesora Jána Švidroňa (1952–2014)*. Bratislava: Ústav štátu a práva SAV: Faber, 2015, s. 160. ISBN 978-80-89019-30-4. V takové situaci pak nelze pro uplatněný nárok určovat rozhodné právo podle kolizního pravidla obsaženého v článku 8 nařízení Řím II (neboť předmětný výtvor/výkon duševně vlastnické ochrany nepožívá), bude naopak nezbytné aplikovat článek 6 odst. 1 (či 2) nařízení Řím II. ILLMER, Article 6, op. cit., s. 247; DREXL, Art. 6 Rom-II VO, 2021, op. cit., marg. č. 126; FEZER, KOOS, op. cit., s. 207.

práv k duševnímu vlastnictví, bude třeba spíše podřadit daný případ pod rozsah článku 6 odst. 1, příp. odst. 2 nařízení Řím II (dle posuzované situace), zakotvujícího vlastní kolizní normu pro případy nekalé soutěže.¹¹⁴

V případě souběhu nekalosoutěžní ochrany s ochranou skrze práva k duševnímu vlastnictví přitom platí, že možnost ochrany právem nekalé soutěže, její rozsah či podmínky uplatnění jsou provázané s úpravou v rámci práv k duševnímu vlastnictví. Vystává například otázka, zda je možné nekalosoutěžní ochrany využít pouze subsidiárně (rovněž proto, aby se zabránilo dvojímu uplatnění téhož nároku, např. nároku na náhradu škody¹¹⁵). Situace, kdy budou uplatněny nároky v rámci obou režimů ochrany souběžně vedle sebe, tak může jednoduše nastat. Bylo by přitom problematické, kdyby se při uplatnění výše ilustrovaného řešení – aplikaci kolizních norem vedle sebe podle povahy uplatněného nároku – lišilo právo rozhodné určené na základě článku 6 a článku 8 nařízení Řím II, a naopak je žádoucí, aby se na obě části aplikovalo totéž právo rozhodné (případně práva rozhodná, jsou-li nároky uplatněny pro více států zároveň).

Tuto poměrně komplikovanou situaci by vyřešila výše nastíněná aplikace jediné kolizní normy na danou věc jako celek, což však, jak již bylo vyloženo, z důvodu odlišné kvalifikace jednotlivých nároků není možné. Popisované řešení je však zahrnuto do tzv. CLIP Principles,¹¹⁶ a to tím způsobem, že je v jejich v článku 1:101 odst. 3 písm. b) zakotvena možnost použití hraničního určovatele *lex loci protectionis* (jako základní kolizní normy), resp. i dalších kolizních pravidel upravených CLIP Principles, obdobně (přesněji „*mutatis mutandis*“) též na nekalosoutěžní nároky, vycházejí-li z téhož skutkového stavu, jako uplatněné nároky z porušení práv k duševnímu vlastnictví.¹¹⁷ Obdobné pravidlo bylo následně přijato i v rámci zatím nejnovějšího akademického *soft law* projektu, tzv. Kyoto Guidelines,¹¹⁸ v jejich článku 1 odst. 2.¹¹⁹ Navrhované pravidlo má reflektovat, že přesto, že se jednotlivé nároky od sebe doktrinálně liší a je třeba je kvalifikovat odděleně, je cílem obou režimů ochrany v takových situacích ochrana určitého statku svědčícího výlučně jedné ze stran (nositelů práv, resp. osobě oprávněné k jejich vymáhání). Aplikace pravidel *mutatis mutandis*

¹¹⁴ Obdobně též KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 82.

¹¹⁵ ILLMER, Article 6, op. cit., s. 247.

¹¹⁶ Jeden z akademických *soft law* projektů vymezujících modelová pravidla pro určování práva rozhodného, mezinárodní příslušnosti a pro otázky uznání a výkonu rozhodnutí v oblasti práv duševního vlastnictví. Blíže viz European Max Planck Group on Conflict of Laws in Intellectual Property. *Conflict of laws in intellectual property: the clip principles and commentary*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2013, 507 s. ISBN 978-0-19-9665082.

¹¹⁷ Výslovné znění pravidla: „(3) *These Principles may be applied mutatis mutandis to [...] (b) disputes involving allegations of unfair competition arising from the same set of facts as relating allegations involving intellectual property rights...*“ K tomu viz též KYSELOVSKÁ, KOUKAL, op. cit., s. 224.

¹¹⁸ Rovněž označované jako tzv. ILA Guidelines, byly přijaty na konferenci ILA (International Law Association) konané v Kyotu v listopadu až prosinci 2020. Jejich znění je dostupné in KONO, T. a kol. Annex: Guidelines on Intellectual Property and Private International Law (Kyoto Guidelines). *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law* [online]. 2021, roč. 12, č. 1, s. 86–93. ISSN 2190-3387 [cit. 14. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-12-1-2021>

¹¹⁹ Článek 1 odst. 2 Kyoto Guidelines zní: „*These Guidelines may be applied mutatis mutandis to claims based on unfair competition, if the matter arises from the same set of facts as relating allegations involving intellectual property rights, and on the protection of undisclosed information.*“

má přitom zároveň zohlednit, že ne všechna pravidla upravená pro oblast práv duševního vlastnictví jsou na oblast práva nekalé soutěže, pro odlišnou povahu této oblasti, zásadně (bez dalšího) aplikovatelná.¹²⁰

5.1 Dílčí závěr

V rámci stávající úpravy nebudou vyvolávat výkladové potíže případy, kdy se bude jednat o různá (byť nějakým způsobem propojená) jednání škůdce, z nichž má některé porušovat práva duševního vlastnictví, zatímco jiné údajně představuje nekalosoutěžní jednání. Obtíže tak nevyvolává případ, kdy spolu tato jednání ani úzce nesouvisí, případně pokud na sobě nejsou závislá. V takovém případě rovněž není nezbytné na oba nároky použít totéž vnitrostátní právo.

Naopak pokud totéž jednání (či vzájemně podmíněná, na sobě závislá jednání) údajně porušuje práva duševního vlastnictví a zároveň představuje nekalosoutěžní jednání soutěžitele, použije se v souladu s výše uvedeným článkem 8 odst. 1 a článkem 6 odst. 1 (příp. odst. 2) nařízení Řím II souběžně.¹²¹ Při zohlednění výkladu kolizních pravidel upravených těmito ustanoveními (resp. tam užitých hraničních určovateli) však plyne, že se v důsledku i tímto postupem na oba nároky použije zásadně totéž právo rozhodné. Právo země, pro niž je uplatňována ochrana (duševního vlastnictví), a právo země, jejíž trh je (anebo může být) nekalosoutěžním jednáním dotčen, budou ve většině případů ukazovat na tentýž právní řád.¹²²

Stále však bude záležet na tom, jak bude věc vymezena v žalobě, tedy jednak pro jaké země uplatní žalobce nárok na ochranu (a v jakém režimu) a jednak, jak danou situaci kvalifikuje příslušný soud. Jak totiž plyne z výše uvedeného, na rozdíl od duševně vlastnické ochrany, kde je právem rozhodným právo země či země, pro něž byl uplatněn (žalobcem) nárok na ochranu, v případě nekalé soutěže je v základu rozhodným právo země či země, kde se projeví účinky nekalosoutěžního jednání (důležité jsou tedy účinky daného jednání). K odlišným právům rozhodným lze dospět též při aplikaci článku 6 odst. 2 nařízení Řím II, kdy takto určené právo nemusí odpovídat právu stanovenému pravidlem *lex loci protectionis*.¹²³

6 Vliv směrnice o elektronickém obchodu – pravidlo země původu

Jak již bylo nastíněno výše, důsledkem aplikace výše uvedených kolizních pravidel nařízení Řím II v online prostředí je (potenciálně) mnohost práv rozhodných v případě vzniku mimosmluvních závazkových vztahů s mezinárodním prvkem. To pro subjekty operující na internetu, typicky poskytovatele služeb informační společnosti, znamená rovněž nezbytnost zohledňovat právní úpravu ve vícero státech zároveň.¹²⁴ Jedná se tak o značné snížení

¹²⁰ Blíže viz PEUKERT, A., UBERTAZZI, B. Kyoto Guidelines: General Provisions. *JIPITEC* [online]. 2021, roč. 12, č. 1, s. 5, 7–8. ISSN 2190-3387 [cit. 14. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-12-1-2021/5250/jipitec%20-12_1_2021_general_provisions.pdf

¹²¹ DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 132.

¹²² ILLMER, op. cit., s. 247; METZGER, op. cit., s. 308.

¹²³ BECKSTEIN, op. cit., s. 171–172.

¹²⁴ V prostředí internetu teoreticky až ve všech státech světa zároveň.

předvídatelnosti a právní jistoty na jejich straně. Zároveň však taková situace představuje možnou překážku pro fungování vnitřního trhu v rámci Evropské unie.¹²⁵ Na tento problém reaguje také směrnice o elektronickém obchodu zakotvením zvláštního pravidla ve svém článku 3.¹²⁶

Podíváme-li se pak na vymezení pravidla obsaženého v článku 3 směrnice o elektronickém obchodu, vyvstává otázka, jakou povahu toto pravidlo má a jaký je jeho vztah ke kolizním pravidlům obsaženým v nařízení Řím II. Pokud by se jednalo o kolizní normu, nahradila by totiž v souladu s článkem 27 nařízení Řím II v rámci své působnosti jinak použitelné kolizní normy obsažené v nařízení Řím II.¹²⁷

Dle článku 3 odst. 1 a 2 směrnice o elektronickém obchodu poskytovatelé služeb informační společnosti usazení na území daného členského¹²⁸ státu musí dodržovat platné vnitrostátní předpisy z příslušné koordinované oblasti (k tomuto pojmu viz dále). Z důvodů spadajících do koordinované oblasti přitom nemohou členské státy omezovat volný pohyb služeb informační společnosti. Z tohoto pravidla jsou jednak některé oblasti vyňaty a jednak se od něj mohou jednotlivé členské státy ve stanovených případech a způsobem předpokládaným směrnici o elektronickém obchodu odchýlit (srov. článek 3 odst. 4 až 6 směrnice o elektronickém obchodu).

Do koordinované oblasti přitom dle směrnice spadají „*požadavky stanovené právními řády členských států pro poskytovatele služeb informační společnosti nebo pro služby informační společnosti, bez ohledu na to, zda mají obecnou povahu či zda byly pro ně zvláště určené; souvisí s požadavky, které má poskytovatel služeb plnit*“. Dále směrnice pozitivně a negativně vymezuje, jaké okruhy do koordinované oblasti spadají, resp. jaké nikoli. V rámci pozitivního vymezení je pak mj. uvedena též otázka odpovědnosti poskytovatele služby [včetně odpovědnosti soukromoprávní; srov. článek 2 písm. h) směrnice o elektronickém obchodu a § 9 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti].

Práva duševního vlastnictví jsou přitom jako celek z rozsahu aplikace tohoto pravidla vyloučena prostřednictvím článku 3 odst. 3 a I. přílohy směrnice o elektronickém obchodu.¹²⁹ Zatímco v jejich případě tedy není třeba se výkladem předmětného pravidla a vymezením rozsahu koordinované oblasti blíže zabývat, v případě nekalé soutěže to naopak namísto je, neboť tato oblast z působnosti pravidla vyloučena není, a proto se na ni dotčené pravidlo eventuálně uplatní.¹³⁰

¹²⁵ Zejména otázka volného pohybu zboží a služeb; svobody usazování. ILLMER, op. cit., s. 250.

¹²⁶ Blíže viz MAISNER, § 9 [Vnitřní trh], op. cit., s. 170.

¹²⁷ ILLMER, op. cit., s. 251.

¹²⁸ Toto vymezení limituje uplatnění pravidla. Bude-li poskytovatel usazen mimo EU, předmětná úprava směrnice se na něj neuplatní. ILLMER, op. cit., s. 250. Jak určit místo, kde je poskytovatel usazen ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu, přibližuje bod 19 preambule směrnice, odkazuje přitom mj. na judikaturu SDEU. MAISNER, § 9 [Vnitřní trh], op. cit., s. 172.

¹²⁹ Konkrétně jsou vyloučena: „*autorské právo, práva příbuzná právu autorskému, práva ve smyslu směrnice 87/54/EHS [1] a směrnice 96/9/ES [2], jakož i práva vyplývající z průmyslového vlastnictví*“.

¹³⁰ Nekalá soutěž bude oproti tomu představovat jednu z hlavních oblastí, v nichž se předmětné pravidlo uplatní. HUSOVEC, M. *Zodpovědnost' na internetu: podla českého a slovenského práva*. Praha: CZ.NIC, 2014, s. 191. ISBN 978-80-904248-8-3.

Jak je patrné přímo ze znění článku 3 směrnice o elektronickém obchodu, ustanovení zakotvuje tzv. pravidlo země původu (*Herkunftslandprinzip*).¹³¹ Povaha této normy byla v odborné literatuře sporná. Diskutovalo se, zda se jedná o kolizní normu (s účinkem, jenž byl nastíněn výše), anebo zda je význam tohoto pravidla odlišný. Alternativně bylo vykládáno zejména v tom smyslu, že představuje spíše materiální omezení hmotného práva.¹³² Pravidlo vyloužil jednoznačně až Soudní dvůr Evropské unie v rozhodnutí ve věci *eDate*.¹³³ Dle tohoto rozhodnutí se nejedná o kolizní normu, nýbrž spíše o hmotněprávní korektiv. Soudní dvůr uzavřel (zejména s odkazem na smysl a účel směrnice o elektronickém obchodu, článek 1 odst. 4 směrnice a její preambuli), že článek 3 směrnice neukládá provedení do vnitrostátních právních řádů jakožto zvláštní kolizní pravidlo. Co se však týče koordinované oblasti, „musí členské státy zajistit, aby s výhradou výjimek povolených v souladu s podmínkami stanovenými v článku 3 odst. 4 směrnice nebyl poskytovatel služby elektronického obchodu podřízen přísnějším požadavkům, než jsou ty, které stanoví hmotné právo použitelné v členském státě, v němž je tento poskytovatel usazen“.¹³⁴ Pravidlo obsažené v článku 3 směrnice o elektronickém obchodu je zároveň svou povahou kogentním ustanovením, a jeho aplikaci tudíž nelze vyloučit.¹³⁵

Pravidlo země původu a pravidlo článku 6 odst. 1 (či 2) nařízení Řím II tak působí každé v jiné rovině. Postup je takový, že pomocí článku 6 odst. 1 (či 2) nařízení Řím II se určí, práva kterých států jsou právem rozhodným. Hmotněprávní úprava takto určených států se následně porovná s právní úpravou země původu (státu, kde je poskytovatel usazen). Právní úprava země původu se přitom uplatní jen jako hmotněprávní limit pro případ, že by pomocí článku 6 odst. 1 (či 2) nařízení Řím II určené právo stanovilo přísnější požadavky na poskytovatele služeb než právo země původu. V této situaci by se přísnější režim v rámci rozhodného práva neaplikoval. Naopak by bylo dostačující, že poskytovatel služeb dostal požadavkům stanoveným právem země původu.¹³⁶

Příkladem může být situace, v níž by poskytovateli služeb vznikla odpovědnost za takové jednání, za něž by dle práva země původu odpovědnost nenesl.¹³⁷ V kontextu posuzovaného může být odlišně v jednotlivých právních řádech upraveno i to, jaké jednání je pokryté tzv. bezpečným přístavem vylučujícím odpovědnost poskytovatele služby a jaké nikoli (k tomu blíže viz další část textu).¹³⁸ V takovém případě je třeba přizpůsobit výsledek aplikace práva

¹³¹ MAISNER, § 9 [Vnitřní trh], op. cit., s. 170. ILLMER, op. cit., s. 250.

¹³² Srov. např. MAISNER, § 9 [Vnitřní trh], op. cit., s. 170–171. ILLMER, op. cit., s. 251.

¹³³ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. 10. 2011, *eDate Advertising GmbH a další proti X a Olivier Martínez a Robert Martínez proti Société MGN LIMITED*, spojené věci C-509/09 a C-161/10, ECLI:EU:C:2011:685.

¹³⁴ Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-509/09 a C-161/10, bod 68. Viz též výklad ve stanovisku generálního advokáta Pedra Cruz Villalóna předneseném dne 29. 3. 2011 ve věcech C-509/09 a C-161/10, body 72–73, 79 a 81.

¹³⁵ Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-509/09 a C-161/10, bod 65. HUSOVEC, 2014, op. cit., s. 191.

¹³⁶ Viz též DREXL, Art. 6 Rom II-VO, 2021, op. cit., marg. č. 56.

¹³⁷ Naopak, stanoví-li právo země původu přísnější požadavky než určené rozhodné právo, aplikaci rozhodného práva tato přísnější úprava neovlivní. ILLMER, op. cit., s. 253–254.

¹³⁸ Srov. též HUSOVEC, 2014, op. cit., s. 191–192.

na poskytovatele tak, aby to odpovídalo požadavkům na něj kladeným v zemi, kde je usazen. Pravidlo tak zvyšuje právní jistotu a předvídatelnost pro poskytovatele služeb ohledně toho, jaké požadavky musejí splňovat či jakého jednání se vyvarovat.

7 České právo jako právo rozhodné – vývoj v judikatuře Nejvyššího soudu

Dojde-li k (potenciálnímu) souběžnému zásahu do práv duševního vlastnictví a do práva nekalé soutěže jediným jednáním, bude též v rovině hmotného práva rozhodné zejména to, jaké nároky uplatní v konkrétní věci žalobce v žalobě. Soud sám však na základě skutkových tvrzení žalobce zhodnotí, jak danou situaci právně posoudit – včetně toho, jaké právní normy (a zda vůbec) byly porušeny a jaký je mezi nimi případně vztah (konkurence, vzájemná podmíněnost).

Nejvyšší soud se v tomto kontextu zabýval v relativně nedávném rozsudku ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, uveřejněném pod číslem 61/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, otázkou možností, omezení a podmínek uplatnění nekalosoutěžní ochrany v případě poskytovatelů služeb informační společnosti (typu *hosting*). Uvedené Nejvyšší soud zkoumal v souvislosti s (možným) porušováním autorských práv a práv s autorským právem souvisejících třetími osobami. Pozornost bude krátce věnována jednak stěžejním závěrům plynoucím z tohoto rozhodnutí¹³⁹ a jednak možnému koliznímu rozměru a přesahu daného případu (a obecně případů tohoto typu).

Žalovaní v této věci jsou poskytovateli služeb informační společnosti ve smyslu § 2 písm. a) zákona o některých službách informační společnosti, provozující veřejně přístupná datová úložiště (tzv. *file sharing*)¹⁴⁰. Na těchto úložištích se měly opakovaně nacházet soubory (údajně) porušující autorská práva a práva s právem autorským související náležející osobám, jež zastupuje žalobkyně.¹⁴¹ Klíčové je, že žalobkyně uplatnila nároky plynoucí z práva nekalé soutěže, nikoli nároky autorskoprávní. Nekalosoutěžní jednání žalovaných mělo nicméně spočívat v tom, že jejich obchodní model staví na porušování práv duševního vlastnictví třetích osob koncovými uživateli dané služby.¹⁴² Nejvyšší soud na uvedeném podkladě

¹³⁹ Nebude učiněn detailní rozbor jednotlivých závěrů obsažených v tomto rozsudku Nejvyššího soudu, neboť to není předmětem předkládaného textu a článek si takovou ambici zároveň ani neklade. Blíže viz HUSOVEC, M. Nekalá sůtaž na steroidoch (a jej trampoty s právom EÚ). *husovec.eu* [online]. 30. 9. 2021 [cit. 20. 3. 2023]. Dostupné z: <https://husovec.eu/sk/2021/09/nekala-sutaz-na-steroidoch-a-jej-trampoty-s-pravom-eu/>

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 26.

¹⁴¹ Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu, z. s.

¹⁴² Obchodní model v posuzovaném případě spočíval v tom, že žalovaní poskytovali uživatelům mimo jiné tzv. „partnerský program“, v jehož rámci uživatelům užívajícím jejich službu veřejného úložiště vypláceli odměnu v závislosti na počtu či rozsahu stažení souborů nahraných těmito uživateli ostatními uživateli, přičemž poskytovatelé služeb nijak (aktivně) neověřovali, zda obsah nahrávaný uživateli na úložiště neporušuje práva duševního vlastnictví (zejm. autorské právo a práva s autorským právem související), neověřovali tedy dostatečně, zda není odměna vyplácena v návaznosti na porušování práv duševního vlastnictví. Dále pak v rámci svých služeb provozovali též elektronický vyhledavač souborů (uložených uživateli na daných platformách). Viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, body 2–6.

posuzoval podmínky deliktu nekalé soutěže v souvislosti s provozováním takovéto služby informační společnosti, resp. takto případně vzniklého deliktního závazku.¹⁴³

Bude-li pozornost věnována posuzování (možné) odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti (zde typu *hosting*), je třeba nejprve v obecné rovině zmínit úpravu obsaženou v § 5 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti zakotvující omezení odpovědnosti poskytovatelů služeb tohoto typu (tzv. bezpečný přístav, *safe harbour*).¹⁴⁴ Ustanovení představuje transpozici článku 14 odst. 1 směrnice o elektronickém obchodu. Tato transpozice byla, na což hojně poukazuje odborná literatura, provedena poněkud zvláštním způsobem.¹⁴⁵ Ustanovení českého zákona je však nezbytně vykládat eurokonformě.¹⁴⁶ Dle § 5 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti tak poskytovatel služby spočívající v ukládání informací poskytnutých uživatelem, který je pasivní,¹⁴⁷ „za obsah informací uložených na žádost uživatele“ nebude odpovídat primárně v případě, kdy nemohl vzhledem k předmětu své činnosti a k okolnostem vědět o protiprávnosti obsahu ukládaných informací nebo jednání uživatele [písm. a)]. V případě, že se poskytovatel služby o těchto okolnostech skutečně dozví, nebude odpovědný, pokud učinil (neprodleně) kroky, jež po něm lze požadovat, k odstranění těchto informací, resp. ke znemožnění přístupu k nim [písm. b)].

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 zabýval primárně právě otázkou aplikace tzv. bezpečného přístavu v projednávané věci.¹⁴⁸ Stejným závěrem citovaného rozsudku Nejvyššího soudu pak je, že se v případě poskytovatele služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytnutých uživatelem právní úprava tzv. bezpečného přístavu „neprosadí při posouzení takových soukromých závazků z deliktu nekalé soutěže, jež nevyplývají z odpovědnosti tohoto poskytovatele za obsah informace uložené na žádost uživatele (resp. za zásah do soukromého práva k nehmotnému předmětu dotčenému touto informací), i kdyby tyto závazky s poskytováním (se způsobem poskytování) této služby hospodářsky souvisely.“¹⁴⁹ Nejvyšší soud tedy akcentoval,

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 26.

¹⁴⁴ Je nezbytné podotknout, že dne 5. 1. 2023 nabyla účinnosti novela autorského zákona, učiněná zákonem č. 429/2022 Sb., jejímž prostřednictvím byla do autorského zákona transponována úprava ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. V § 46 a násl. autorského zákona je tak nově obsažena úprava odpovědnosti tzv. poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, která modifikuje stávající režim a snižuje počet případů, kdy se uplatní zde uvedená úprava tzv. bezpečného přístavu. Z hlediska vztahu a možné kolize duševně vlastnické ochrany a nekalosoutěžní ochrany je však uvedené i nadále relevantní.

¹⁴⁵ Ustanovení českého zákona je formulováno, jako by stanovilo důvody odpovědnosti poskytovatele služeb. Směrnice naopak jasně stanoví podmínky, za nichž je odpovědnost poskytovatele služeb vyloučena. Viz např. MYŠKA, M. a kol. Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective. In: SZOSTEK, D., ZAŁUCKI, M. (eds.). *Internet and New Technologies Law* [online]. Baden–Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2021, s. 394–395 [cit. 20. 3. 2023]. ISBN 978-3-7489-2697-9. DOI: <https://doi.org/10.5771/9783748926979>. Dostupné z: <https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/9783748926979.pdf>

¹⁴⁶ Tedy vykládat je v souladu se smyslem a účelem, jež sleduje článek 14 směrnice o elektronickém obchodu. MYŠKA a kol., op. cit., s. 395.

¹⁴⁷ Nevykonává aktivní roli ve vztahu k dotčenému obsahu. Srov. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 12. 7. 2011, *L'Oréal SA a další proti eBay International AG a dalším*, věc C-324/09, ECLI:EU:C:2011:474, body 112 a 113.

¹⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, body 38–56.

¹⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 56.

že bezpečný přístav se uplatní pouze v případech, jejichž předmětem jsou deliktní nároky vyplývající z „obsahu uložených informací“. Oblast nekalosoutěžní ochrany, jakožto typově odpovědnost za určitý způsob jednání,¹⁵⁰ tak v podstatě jako celek z ochrany poskytované tzv. bezpečným přístavem vyloučil.¹⁵¹

Dále pak Nejvyšší soud též uzavřel, že samotné provozování obchodního modelu, o jaký se jednalo v posuzované věci, může být za určitých okolností považován za nekalosoutěžní delikt (podle § 2976 odst. 1 občanského zákoníku¹⁵²).¹⁵³ Deliktu nekalé soutěže se dopustí dle citovaného rozhodnutí nejen soutěžitel, jenž sám svým jednáním (resp. jednáním mu přičitatelným) zasáhne – v tomto případě – do práv k duševnímu vlastnictví jiného soutěžitele, ale též takový, který buď vytvoří podmínky pro taková protiprávní jednání, anebo získává z takové činnosti prospěch (těží z této činnosti).¹⁵⁴ Pouhé provozování elektronického vyhledávače souborů samo o sobě naopak jednání v nekalé soutěži nepředstavuje.¹⁵⁵

Nejvyšší soud přitom posoudil zejména otázku aplikace bezpečného přístavu odlišně než odvolací soud (Vrchní soud v Praze). Odvolací soud, jemuž byla věc vrácena Nejvyšším soudem k dalšímu řízení, domnívá se, že výklad § 5 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti (a potažmo článku 14 směrnice o elektronickém obchodu) učiněný Nejvyšším soudem není eurokonformní a že zkoumaná otázka v kontextu projednávaného nebyla dosud Soudním dvorem EU vyřešena,¹⁵⁶ došel k závěru, že je za stávající situace třeba přerušit řízení za účelem podání předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU.¹⁵⁷ Vrchní soud v Praze podal celkem tři předběžné otázky týkající se výkladu směrnice o elektronickém

¹⁵⁰ Nejvyšší soud shrnul, že předmět řízení spočívá „v ochraně (soutěžitelů či zákazníků) před nekalou soutěží vyplývající z konkrétního hospodářského způsobu provozování služby žalovaných“ (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 52).

¹⁵¹ Otázkou nicméně je, pokud by se v případě žalovaných posuzovalo, zda je jejich jednání kryto bezpečným přístavem (nebyl-li by pro tyto případy vyloučen bez dalšího), zda by ve světle rozsudku Soudního dvora EU ve věci *YouTube/Cyando* žalování obstáli jako pasivní poskytovatelé služeb. Navazující otázkou poté je, zda by si případně udrželi ochranu bezpečným přístavem. Viz HUSOVEC, 2021, op. cit.; srov. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 22. 6. 2021, *Frank Peterson proti Google LLC a dalším a Elsevier Inc. proti Cyando AG*, spojené věci C-682/18 a C-683/18, ECLI:EU:C:2021:503, zejm. body 102, 115–118.

¹⁵² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁵³ Zde je konkrétně zařaditelný do judikatury vymezené kategorie označované za tzv. *free riding*, neboť dle Nejvyššího soudu může být nekalosoutěžním též „jednání, při němž jeden soutěžitel těží z úsilí a nákladů druhého soutěžitele, neboť tak získává soutěžní výhodu spočívající v tom, že sám nemusí takové náklady vynakládat“, viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 77. Viz též ONDREJOVÁ, op. cit., s. 287.

¹⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 80. Nejvyšší soud zde uzavřel, že nekalosoutěžního jednání se dopouští „nejen takový soutěžitel, který sám porušuje či odnímá hodnoty spojené se závodem určitého soutěžitele nebo který je sám odpovědný za soutěžní porušení předpisů soukromého či veřejného práva, nýbrž může se jednat i o takového soutěžitele, jenž vzhledem ke konkrétním okolnostem výkonu jeho hospodářské činnosti objektivně vytváří v rozporu s dobrými mravy soutěže podmínky pro takovéto jednání jiné osoby či z výsledků takového jednání jiného těží i s důsledky z působivými přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům“.

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 106.

¹⁵⁶ Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 6. 2022, č. j. 3 Cmo 28/2019-1449, body 35 a 36.

¹⁵⁷ Žádost Vrchního soudu v Praze o rozhodnutí o předběžné otázce je u Soudního dvora EU vedena pod číslem C-470/22. Nejvyšší soud na rozdíl od Vrchního soudu v Praze uzavřel, že se Soudní dvůr EU již ve své judikatuře v dostatečném rozsahu vyjadřoval k otázce působnosti směrnice o elektronickém obchodu na oblast provozování služby ukládání informací, a tudíž se jedná o tzv. *acte éclairé*, viz body 51 a 52 citovaného rozsudku Nejvyššího soudu.

obchodu a (ne)aplikace pravidla bezpečného přístavu na takovou situaci, o níž se jedná v projednávané věci.¹⁵⁸

K uvedenému lze uvést, že článek 14 odst. 1 směrnice o elektronickém obchodu (resp. § 5 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti) je konstruován obecně, tedy jako horizontální nástroj, který se uplatní napříč právním řádem na jakoukoli formu odpovědnosti.¹⁵⁹ Nadto v uvedeném případě má nekalost obchodního modelu poskytovatele služby spočívat (odvozeně) právě v umožňování porušování práv duševního vlastnictví, v protiprávní činnosti koncových uživatelů služby (jíž je ukládání informací).¹⁶⁰

Dalším aspektem dané věci je, že Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí vyložil poměrně široce generální klauzuli nekalé soutěže, když do jejího rozsahu zahrnul též situaci, jaká nastala v citovaném případě. Tento přístup přitom zcela nekoresponduje s vývojem v oblasti práva duševního vlastnictví a vztahem mezi oběma odvětvími, mj. s ohledem na to, že v rámci práva duševního vlastnictví je vystavěn (harmonizovanou úpravou) systém nároků a mechanismů rovněž k řešení situací, v nichž je otázkou protiprávnost těžení z práce jiného subjektu.¹⁶¹ Nekalá soutěž zde tak jde nad rámec ochrany práva duševního vlastnictví.¹⁶²

Z uvedeného je patrné, že český přístup, jak byl nastíněn v citovaném rozsudku Nejvyššího soudu, je nakloněn spíše subjektům domáhajícím se ochrany než poskytovatelům služeb. Proto mohou být jeho závěry relevantní v případech s mezinárodním prvkem též proto, že mohou (teoreticky) ovlivnit *forum shopping* (a zprostředkovaně *law shopping*) ze strany oprávněných subjektů v konkrétních případech.

Co se týče kolizního rozměru samotné věci, v níž rozhodoval Nejvyšší soud citovaným rozsudkem, je rovněž třeba poznamenat, že ačkoli se Nejvyšší soud kolizní rovinou v uvedené věci nezabýval a celou věc posuzoval čistě podle českého práva (stejně tak obecné soudy),¹⁶³

¹⁵⁸ Vrchní soud v Praze předložil Soudnímu dvoru EU konkrétně tyto otázky: (1) zda smysl a účel směrnice o elektronickém obchodu brání takovému výkladu jejího článku 14 odst. 1 dle něhož je součástí odpovědnosti poskytovatele služby (jako v posuzované věci) též odpovědnost za způsob poskytování takové služby; (2) zda smysl a účel směrnice umožňuje takový výklad článku 14 odst. 1 dle něhož nemožou v něm uvedená pravidla pro omezení odpovědnosti poskytovatele služby vyloučit „*soukromoprávní odpovědnost takového poskytovatele za volbu konkrétního obchodního modelu poskytování této služby, i když má tento model potenciál těžit z porušování autorských práv*“; (3) a zda se zproštění odpovědnosti upravené v článku 14 odst. 1 směrnice vztahuje rovněž na odpovědnost poskytovatele služby za způsob jejího poskytování, podněcuje-li tento způsob „*příjemce služby k ukládání informací bez souhlasu majitelů autorských práv k nim, avšak bez aktivní účasti poskytovatele služby na porušování autorských práv*“. Blíže viz odůvodnění usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 6. 2022, č. j. 3 Cmo 28/2019-1449.

¹⁵⁹ HUSOVEC, 2021, op. cit.; stanovisko generálního advokáta Henrika Saugmandsgaarda Oe ze dne 16. 7. 2020, *Frank Peterson proti Google LLC a dalším a Elsevier Inc. proti Cyando AG*, spojené věci C-682/18 a C-683/18, bod 138, ECLI:EU:C:2020:586.

¹⁶⁰ HUSOVEC, 2021, op. cit.

¹⁶¹ K řešení obdobné otázky (vyloučení) odpovědnosti poskytovatele služby informační společnosti (typu *hosting*) autorskoprávní cestou, resp. uplatnění speciálního zdržovacího nároku upraveného (pro situace, v nichž koncoví uživatelé využívají službu k porušování nebo ohrožování práv autora) v § 40 odst. 1 písm. f) autorského zákona, srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022, sp. zn. 23 Cdo 1840/2021.

¹⁶² Podrobněji srov. HUSOVEC, 2021, op. cit.

¹⁶³ Poukázal nicméně na to, že žalování jsou v posuzované věci usazeni ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu v České republice, a proto není třeba zohledňovat úpravu koordinované oblasti jiného členského státu Evropské unie. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 33.

daný případ mezinárodní prvek obsahoval (otázkou je, jak významný). Z rozhodnutí se totiž podává, že žalovaní provozovali vícero webových stránek, též s doménami .sk, .pl a .com – tedy jejich služby byly dostupné i v dalších státech EU (zejména patrně na Slovensku a v Polsku).¹⁶⁴ Zároveň však žalobkyně uplatnila mj. nárok na uložení povinností vztahujících se ke všem webovým stránkám, konkrétně zdržet se poskytování odměny uživatelům těchto stránek, upravit smluvní podmínky s uživateli či odstranit nabídku vyhledávání a odkaz na vyhledávač elektronického obsahu.¹⁶⁵ Pokud by soud uložil žalovaným splnění těchto povinností bez dalšího, důsledek by se projevil i v dalších státech, v nichž jsou webové stránky žalovaných dostupné, byť otázka protiprávnosti jednání žalovaných a splnění dalších navazujících podmínek pro uložení těchto opatření v těchto státech nebyla předmětem řízení.

Závěr

Článek se zabývá problematikou kolizního rozměru souběhů duševně vlastnické a nekalosoutěžní ochrany (v kontextu odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti typu *hosting*). Analyzované kolizní normy upravené v člancích 6 odst. 1 a 8 odst. 1 nařízení Řím II mají mnohé společné, byť chráněné zájmy a cíle se u obou pravidel liší. Vzhledem k vyloučení možnosti volby práva se v obou případech jedná o rigidní kolizní normy. Hraniční určovatele zahrnuté v těchto kolizních normách povedou často k určení totožného práva rozhodného. Článek 6 odst. 2 nařízení Řím II pak představuje výjimku z pravidla a je třeba jej vykládat restriktivně. Zároveň je v nařízení Řím II patrná snaha o co nejširší vymezení působnosti rozhodného práva (článek 15 nařízení Řím II).

Vzhledem k provázanosti obou oblastí mohou případy souběhů duševně vlastnické a nekalosoutěžní ochrany ve zkoumané oblasti nastávat poměrně často (jak v důsledku ilustruje též např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020). Primárně se bude nicméně situace vždy odvíjet od toho, jaké nároky (a z jakého titulu) uplatní žalobce. Co se týče samotných případů souběhů ochrany, dojde-li k uplatnění nároků z obou režimů ochrany zároveň, bude nezbytné kvalifikovat jednotlivé uplatněné nároky samostatně, a na základě výsledku kvalifikace je subsumovat pod příslušnou kolizní normu. Její pomocí se určí rozhodné právo. Obě kolizní normy (článek 6 odst. 1 čí 2 a článek 8 odst. 1 nařízení Řím II) se tak budou aplikovat souběžně.

V prostředí internetu nadto může vyvstat (alespoň potenciálně) potřeba aplikovat i mnoho práv rozhodných zároveň (typicky z důvodu dostupnosti předmětného obsahu, resp. samotné služby široké veřejnosti ve velkém počtu zemí). Toto riziko je přitom společné oběma dotčeným kolizním normám (článek 8 odst. 1 a 6 odst. 1 nařízení Řím II). Právo země ochrany (pro niž je uplatněn nárok na ochranu práva duševního vlastnictví v případě jeho porušení) a právo země, kde se projeví (mohly projevit) účinky nekalosoutěžního jednání,

¹⁶⁴ Z obsahu rozhodnutí totiž nelyne, do jaké míry se činnost žalovaných na území těchto dalších států zaměřuje či nakolik jsou poskytované služby v zahraničí (zahraničními subjekty) využívány; uvedené patrně v posuzované věci nebylo zkoumáno.

¹⁶⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, bod 1.

se však v důsledku budou často prolínat. Místo účinků nekalosoutěžního jednání soutěžitele bude totiž v mnoha případech též tím, kde došlo k neoprávněnému užití předmětu chráněného právem duševního vlastnictví (a tedy země, pro niž oprávněný subjekt uplatní nárok na ochranu). Výsledek aplikace obou pravidel tak bude v takové situaci totožný (odlišná situace může nastat při aplikaci článku 6 odst. 2 nařízení Řím II).

Zatímco v případě článku 8 odst. 1 nařízení Řím II je pouze stanoveno, že právem rozhodným je právo země, pro niž je nárok na ochranu práva uplatněn, článek 6 odst. 1 nařízení Řím II je omezen tím, že rozhodné může být pouze právo země, kde se projeví (či mohly projevit) účinky závadného jednání,¹⁶⁶ přičemž požadavkem takových (dostatečných) účinků je výsledný počet potenciálně rozhodných práv limitován. Je přitom na příslušném soudu v konkrétním případě, aby vyhodnotil, kde (na jaký trh) mělo či mohlo mít namítané jednání takové účinky. Relevantní bude vždy posouzení, na jaký trh se daný podnikatel (fakticky) zaměřuje, protože tržní prostředí těchto zemí může být narušeno a zároveň obsah práva takovýchto zemí bude třeba zohlednit. V návaznosti na výše uvedené pak v kontextu případu, v němž rozhodoval Nejvyšší soud rozsudkem sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, přichází vedle českého práva v úvahu – vzhledem k nárokům, které byly žalobkyní uplatněny, důsledkům, které by se v případě úspěchu žalobkyně ve věci projeví, a k tomu, že žalování provozují též webové stránky s doménami .sk, .pl a .com – aplikace zejména polského či slovenského práva. Klíčové pro posouzení věci (v kontextu článku 6 odst. 1 nařízení Řím II) přitom je (což se ze znění citovaného rozhodnutí nepodává), jak bylo v článku vyloženo, zda se projeví (či mohly projevit) účinky závadného jednání žalovaných i na území Polska či Slovenska.

V neposlední řadě je pak relevantní též zohlednění úpravy plynoucí ze směrnice o elektronickém obchodu, co se týče tzv. koordinované oblasti. Jak bylo vyloženo v textu, na hmotněprávní úrovni totiž bude aplikace rozhodného práva určeného podle článku 6 odst. 1 (či 2) nařízení Řím II tímto pravidlem potenciálně limitována. Opatření obsažená v rozhodném právu, jež jsou přísnější než v zemi původu, se na poskytovatele neuplatní. Ve výše uvedeném rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 bylo aplikované právo rozhodné a právo země původu totožné, nicméně bylo-li by třeba aplikovat například právo polské, musela by se tamní úprava práva nekalé soutěže nezbytně v tomto smyslu porovnat s českou právní úpravou.

¹⁶⁶ Jak již bylo uvedeno výše, konkrétně nařízení Řím II v článku 6 odst. 1 odkazuje na „právo země, ve které dočazí nebo pravděpodobně dojde k narušení soutěžních vztahů nebo společných zájmů spotřebitelů“.